Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 311 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1885 — (Ն. Տ.) 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1885 — 11 ՌԷՊԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցմանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ.

Զրկուած ձեռագիրները ետ չեն դարձուիր.

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի» ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան, թիւ. գասապաշըյի Չըգմազը, Չաուշեա.

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده { ارهولك ؛

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	գանձուած	արժեք	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Ամսական	»	»	[illegible]
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է.

Ծանուցմանց կոնդրատուրին
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԸՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ԱՆՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ԿԱՒԿԱՍԻՈՅ ՀԱՅՈՑ

Մեր Բեդրսպուրկի Թղթակիցն, իւր նամակով որ երեւցաւ Լրագրոյս դեկտ. 24 թուոյն մէջ, կարգ մը հետաքրքրաշարժ եղելութիւններ պատմելու առթիւ, կ'ըսէր թէ. «Արդարեւ շատ «դէպքերում մերոնք են պատճառն, «որ կառավարութեան ուշադրութիւնն «իրենց վրայ են հրաւիրում»։ Մեր Թղթակցին այդ նամակն արժանի է յատուկ ուշադրութեամբ կարդացուելու. որովհետեւ Հայոց և տիրող կառավարութեանց միջեւ յարաբերութեանց պայմաններուն վրայ կը պարունակէ ողջամիտ դիտողութիւններ և օգտակար խորհուրդներ։ Ինչ որ մեր յարգոյ Թղթակից կ'ըսէր Կաւկասիոյ Հայոց Թերութեանց նկատմամբ, ուրիշ երկիրներու Հայոց ևս կը պատշաճի մեծ մասամբ։ Արդար գանգատներու առիթ կուտան ռուս կառավարութեան Կաւկասիոյ Հայոց վրայ ի գործ դրած խստութիւնք, որք շատ անգամ քմածին են պարզապէս, և ինչպէս կը բացատրէինք մեր երեկի Ազգային Տեսութեան մէջ, կը բխին այն նախանձու և ատելութեան զգացումներէն զորս Կաւկասիոյ ռուսական պաշտօնեայք կը սնուցանեն մասնաւորապէս Հայ տարրին դէմ։ Բայց խստութիւններ ալ կան որոց տեղի կը տրուի մերայնոց անուշադրութեան կամ անխոհեմութեան պատճառաւ։ Այսօր մեր նպատակն է ուշադրութիւն հրաւիրել մասնաւորապէս այս երկրորդ կարգի խստութեանց վրայ, որք կը կարծենք թէ կրնան մեղմանալ ու նուազիլ այն չափով որով մեր ազգայինք՝ փորձառութեան դասերէն խրատեալ՝ գիտնան ուղիղ և խոհեմ ընթացք մը բռնել, զգուշանալով վիրաւորելէ տիրող իշխանութեանց դիւրազգածութիւնները։

Սկզբամբ, Կաւկասիոյ Հայք պէտք չէ գանգատին թէ տիրող իշխանութեան ուշադրութեանց առարկայ եղած են, երբ ժողովրդեան տարր մը կ'արժանանայ կառավարական բացառիկ ուշադրութեանց, այս իրողութիւն ինքնին ապացոյց մ'է նոյն տարրի կարեւորութեան։ Անկարեւոր տարրերու յատուկ է վրիպիլ տեսութենէ։ Ամեն երկրի մէջ կայ առաւելակշիռ կամ տիրող տարր մը, ուր կը պատկանի երկրին կառավարող մարմինն ևս։ Այդ տարր անշուշտ կը գրաւէ միշտ կառավարութեան ջերմ հոգածութիւնն։ Այսպէս, ռուս տարրը ռուս կառավարութեան խնամոց գլխաւոր առարկայն է։ Բայց, մեծ Տէրութեանց շատերուն մէջ, այսպիսի տիրող տարրէ մը զատ, կան մանր մունր ուրիշ կարգ մը տարրեր ևս, որոց կարեւորութեան աստիճանն հաւասար չէ միշտ։ Այս երկրորդական տարրերէ ոմանք ուրիշներէ աւելի կարեւոր են թուով, հարստութեամբ և խելքով. ուստի և, տիրող տարրէն անմիջապէս յետոյ, իրաւամբ կը գրաւեն կառավարութեան ուշադրութիւնը, մինչ աւելի աննշան տարերք անտես կը մնան բոլորովին։ Հետեւապէս, երբ Կաւկասիոյ հայ տարրն ալ քան տարի առաջուընէ շատ աւելի կը գրաւէ կառավարութեան ուշադրութիւնն, այս իրողութիւն ինքնին ցոյց կուտայ թէ այդ տարր քան տարի առաջուընէ շատ աւելի կարեւորութիւն ստացած է։ Այսպէս հարկ է իմանալ նաեւ ուրիշ երկիրներու Հայոց նկատմամբ։ Կաւկասիոյ հայ տարրն յաչս Հայոց անկարեւոր կրնայ թուիլ. բայց կ'երեւի թէ յաչս ռուս կառավարութեան այնպէս չէ բնաւ. ապա թէ ոչ, պատճառ չի կար որ այնչափ ուշադրութեան առարկայ լինէր թէ՛ Տփղիսի և թէ՛ Բեդրսպուրկի կառավարութեանց կողմէ։

Բայց երբ, ժամանակին ընթացքով, ժողովրդեան տարր մը կուգայ կը հասնի այս փափուկ և հետեւապէս դժուարին կացութեան, պէտք է որ այդ տարրին ընթացքն համապատասխան լինի իւր դրից փափկութեան։ Երբ կառավարութիւն մը կը սկսի այնպէս նայիլ իւր ժողովրդեան մի մասին վրայ, ինչպէս խստաբարոյ հայր մը պիտի նայէր խելահասութեան տարիքը թեւակոխած իւր զաւակաց վրայ, պէտք է որ ժողովրդեան այդ մասն ալ եւս թօթափէ տղայութեան թեթեւ և անպատասխանատու ընթացքն, և սկսի վարուիլ այնպէս ինչպէս չափահաս անձինք պարտականութիւն կը համարին վարուիլ, լրջօրէն կշռելով իրենց արարքներու հետեւանքն, և պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ գործելով միշտ։ Ո՛չ մէկ չափահաս երիտասարդ իրաւունք ունի դանդաղելու թէ իւր արարք առաւել նշանակութիւն կը ստանան այժմ քան մի քանի տարիներ առաջ, երբ տղայ էր տակաւին։ Այնպիսի ոք ընկերութեան մէջ այժմ աւելի կարեւոր դիրք մը կը բռնէ անշուշտ, որովհետեւ դատողութիւն ու կամեցողութիւն սկսած է ունենալ, և որովհետեւ այս վիճակի մէջ կարող է օգտակար կամ վնասակար շատ բաներ ընել, որոց անկարող էր յառաջագոյն։ Այսպէս ալ ժողովրդեան մաս մը, երբ Պետութեան մէջ աւելի կարեւոր դիրք մը սկսած է բռնել, պէտք է որ աւելի շրջահայեցութեամբ, աւելի խոհականութեամբ գործէ. որովհետեւ իւր այս կացութեան մէջ իւր արարք անհամեմատ աւելի ուշադրութիւն կրնան գրաւել, քան երբ անտես մնացած էր աւելի կամ նուազ։

Այս խորհրդածութիւն, մեր Բեդրսպուրկի Թղթակցին նամակէն դատելով, շատ կը պատշաճի Կաւկասիոյ Հայոց, որք, չգիտնալով կամ մոռնալով թէ տիրող իշխանութիւնն այժմ առաջուընէ աւելի ուշադրութիւն կը նուիրէ իրենց խօսքերուն ու արարքներուն, առջի պարզմտութեամբ կը գործեն անխոհեմութիւններ որք եթէ առաջ անմեղ կը համարուէին, այսօր ընդհակառակն լուրջ նշանակութիւնմը կ'ստանան յաչս կառավարութեան։ Մերայինք երբեմն արդարեւ միամիտ եղած են ազգասէրներու պէս. բայց իրենց դիրքն այժմ պարտք կը դնէ իրենց վրայ, ըստ Տէրունական պատուէրին, «Խորագէտ լինել օձի պէս»։ Դատարկ խօսք մը չէ յորդոր կարդալ մերայնէից՝ յարգելու տիրող կառավարութեանց դիւրազգածութիւնները։ Թէ՛ Կաւկասիոյ մէջ և թէ՛ այլուր, այս պարզ բայց շատ բանաւոր ընթացքին հակառակ վարուելէն շատ վնասուած են մեր ազգային շահեր։ Ռուսիոյ Հայեր իրենց ազգային կացութեան նկատմամբ այս ցաւալի իրողութիւնը մեզ խմացնելէ առաջ, մեք, Թուրքիոյ Հայերս, առիթ ունեցած էինք փորձառութեամբ գիտնալու թէ, որչա՛փ խոհեմութիւն է անսալ այդ պատուէրին։ Եւ արդ, ինչպէս Թուրքիաբնակ Հայոց համար ամենապարզ խոհեմութեան գործ մ'է յարգել տիրող կառավարութեան դիւրազգածութիւնները, զգուշանալով այնպիսի գործերէ և խօսքերէ որք կրնան սխալ մեկնուիլ, նոյն պարտականութիւն կայ նաեւ Կաւկասիոյ Հայոց համար, վերաբերմամբ իրենց կառավարութեան։ Պարտականութեանց այս հաւասարութիւնն ոմանք սրամտօք անկարող են հասկնալ։ Այնպիսեաց համար, թէեւ Թուրքիոյ Հայք ամենայն պարտին ընել չվիրաւորելու այն կառավարութեան դիւրազգածութիւններն որոնց հպատակ են, բայց երբ գործն ուրիշ երկրի մը կառավարութեան հետ է, որոյ իշխանութեան ներքեւ կան միլիոն մը Հայեր, այդպիսի պարտականութիւն մը այլ եւս չի ծանրանար Հայոց վրայ. ուստի և կարող են Տօն Քիշօթական ցոյցեր ընել, յանուն իրաւանց ու արդարութեան, որք ուրիշ արդիւնք չեն կրնար ունենալ բայց եթէ աւելի եւս ծանրացնել անիրաւութեան և անարդարութեան դրութիւնն, որ դժբախտաբար կը ծանրանայ այդ մէկ միլիոն ռուսահպատակ Հայոց վրայ։ Բայց մեք եւս պարտինք արդար լինել ամեն բանէ առաջ, երբ հզօր Տէրութեանց հետ արդարութեան խօսք ընել կը ձեռնարկենք։ Այնպիսի ցոյցեր զորս Ռուսիոյ Հայք չեն կրնար ընել Թուրքիոյ կառավարութեան նկատմամբ, Թուրքիոյ Հայերն ալ անշուշտ Ռուսիոյ կառավարութեան դէմ չեն կրնար ընել, առանց մնասելու նուիրական դատի մը, որպէս է Մայր Աթոռոյ դատը։ Հայք եթէ կը վնասէին Թուրքիոյ կառավարութեան դիւրազգածութիւնները վիրաւորելէ, կը վնասէին նաեւ Ռուսիոյ կառավարութեան դիւրազգածութիւնները վիրաւորելէ։ Ինչպէս երեւցաւ մեր Բեդրսպուրկի Թղթակցին նամակէն, այսպէս կը բացատրուի մի մասն այն խստութեանց որոց առարկայ եղած են Կաւկասիոյ Հայք։ Բայց մեր խոհեմութենէն, շրջահայեցութենէն և լրջութենէն կախում ունի նուազեցնել և մեղմացնել այս կարգի խստութիւններ, որք արդիւնք են կառավարական անվստահութեան։ Առանց ոչինչ զոհելու ազգին սրբազան իրաւունքներէն առանց դիմելու հակա... [illegible] կը վնասեն ազգային ամենէն հիմնաւոր շահերու. առանց հակասահմանադրական և հետեւապէս ապօրէն զիջումներու խօսքն ընելու, կարող ենք տակաւին, կառավարական վստահութիւն վերադարձնելու համար մեր վրայ, բռնել ազգովին աւելի զգուշաւոր, աւելի հեռատես ընթացք մը, ճշմարտապէս պահպանողական, այսինքն՝ ձեռնտու պահպանման մեր ազգային ու եկեղեցական առանձնաշնորհմանց, որոց հովանւոյն ներքեւ կարող ենք զարգացնել մեր եկեղեցական, վանական, կրթական ու բարեգործական հաստատութիւնները։ Այսպիսի իմաստուն ընթացք մը մեր մէջ հոգելոյս Պատրիարքին յաջորդին ընթացքը պիտի լինի անշուշտ, ինչպէս ապագայ Կաթողիկոսն եւս, ո՛վ ոք լինի, պիտի գիտնայ այս խոհեմութեան սկզբունքը մեծագոյն խնամով ի գործ դնել տալ Կաւկասիոյ Հայոց մէջ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ՑԵՏԱՄՆԱՑ ԹՂԹԱՔԵՐԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

Վառնայի երեկուան շոգենաւը մեզ բերաւ այն թերթեր միայն որք անցեալ հինգշաբթի պարտէն հասնիլ։ Իսկ երեկի թղթաբերով սպասուած պայուսակը Դանուբէն չէ կրցած անցնիլ սառոյցի պատճառաւ, և հաւանօրէն առաջիկայ հինգշաբթի պիտի գայ։

Դեկտ. 16 ին, Նաբոլիէ ճամբայ ելան իտալական երկու զրահաւորներ, որք առաջին զօրախումբը կը տանին Կարմիր ծովու եզերաց վրայ իտալական նոր գաղթավայրն, յԱսապ։ Այս զօրախմբի մէկ մասնաւոր պաշտօնը պիտի լինի պատժել զայն ապստամբ ցեղ որ մի քանի ամիս առաջ սպաննած էր իտալացի գիտնականն, Գ. Պիանքի, հանդերձ մի քանի ընկերներով։

Գ. տը Լավլէյ պելճիացի տնտեսագէտն ու քաղաքագէտն, որոյ հրատարակութիւնք Մակեդոնիոյ մասին առաւել լայն եղան Օսմ. Կայսերական կառավարութեան պաշտօնական հերքմանց, փոխանդերէն լրագրաց մէջ նամակմը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ ինք չէր անգիտացած Մակեդոնիոյ Ցեղաց իրաւունքներն, այլ միայն Պերլինի դաշնագրոյն Մակեդոնիոյ վերաբերող 23րդ յօդուածին գործադրման վրայ խօսած... [illegible] պէս զոհ պիտի ընէ նահանգին բնակիչ... [illegible] բերը։ «Պելճիոյ մէջ կը տեսնենք Ֆիլէմէնկներ և Վալլոններ որք խաղաղապէս կ'ապրին, նոյն իրաւունքներն և նոյն ազատութիւնները վայելելով»։ Եթէ, կ'ըսէ Գ. տը Լավլէյ, Յոնք չեն ուզեր պաշտպան կանգնիլ վարչային թերութեանց, և այն ազահ ու կաշառակեր եկեղեցականաց զորս Յոյնք կը ղրկէ Մակեդոնիա, թող իրենց տեղացի քրիստոնեայ եղբարց հետ խնդրեն հաւասար իրաւունքներ ըստ վերոյիշեալ տրամադրութեանց։ Վերջապէս, Գ. տը Լավլէյ չի պաշտպաներ հպատակ ժողովրդեան մէկ տարրին գերիշխանութիւնը միւսին վրայ։

Ըստ պաշտօնական վիճակագրոյ, Գերմանիոյ Երեսփոխանական ժողովն այժմ կը պարունակէ 397 անդամներ, սոյնպէս բաժանեալ. 76 Պահպանողականք, 28 Կուսակիցք Կայսրութեան, կամ Ազատական-Պահպանողականք. 50 Ազգային կամ չափաւոր Ազատականք. 99 Կաթոլիկ կամ Կեդրոնական Երեսփոխանք. 8 Կէլֆեր կամ գերմանական անկախ կառավարութեանց կուսակիցք. 61 Յառաջդիմականք, կամ բուն Ազատականք. 7 Ռամկավարականք. 15 Ալզաս-Լօռենցիք. 16 Բոլոնացիք. 1 Դանիացի. 22 Ընկերվարականք. 9 անգոյն Երեսփոխանք. և 5 աթոռներ թափուր են։

Նոյե Ֆրայէ Ալկէմայնէ Զայդունկ այս վիճակագրէ կը հետեւցնէ թէ Պիզմարք իշխանը չի կրնար իւր կողմը մեծամասնութիւն մը կազմել մտաւպէս։

Կրանդ զօրավարն իւր դրամական անձկութենէն ազատելու համար, Մեքսիկոյ նախագահ զօրավարը, թէեւ գործէ քաշուած, պաշտօնի վրայ գրտնուող զօրավարի մը ամբողջ թոշակն բաշխանայ, որ է 13,500 տոլար։

Հասան Ֆեհմի փաշայի պաշտօնին նկատմամբ Պերլինէ կը հեռագրուի առթիւ թէ փաշան տեսակցած է Պիզմարք իշխանին հետ. և թէ Պերլինի դիւանագիտական ակմբոց մէջ չի կարծուիր որ անմիջական արդիւնք ծագին. որովհետեւ այս պաշտօն էապէս քաղաքական է, և Տէրութիւնք Եգիպտական խնդրոյն էլմտական մասն առաջ վերջացնել կ'ուզեն. յետոյ սոյն առաջարկը բանակցութեանց առարկայ պիտի լինին։

Հասան Ֆեհմի փաշա յունուար 16 ին տեսակցեցաւ Գ. Ժիւլ Ֆէրրիի հետ։— Թայմզի Բարիզեան Թղթակիցը կը հեռագրէ փաշայի պաշտօնին նկատմամբ. «Վեհ. Սուլթանէն ստացած պաշտօնն... [illegible] դունի Խտիվ Թէվֆիգ փաշայի հրաժարման պատահականութիւնն, առանց սակայն յաջորդ մը առաջարկելու. զի Բ. Դուռը փափաքող է պահպանել Անգլիոյ հետ իւր բարեկամական յարաբերութիւններ, զեղծիւ միակ պատասխանատու նկատելով հանդերձ վասն Եգիպտական շփոթութեանց։ Հասան Ֆեհմի փաշա նաեւ պիտի խնդրէ Անգլիայէն՝ որոշ խօսք մը տալ իւր զօրքն Եգիպտոսէն ետ քաշելու այն...

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(137)(

ԾՈՐԹՈՒԹԵՆԷ ՏԻԿ ՊՈՒԱԳՈՊԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸԲՈՒԲԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՈՔ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Ը.

— Մի՛ վախնար։ Նա այժմ կ'երազէ թէ իւր երկիրը գնացած է ի Ցօֆինէ, գեղեցիկ դրամով. և եթէ լսէ իսկ մեզ, տեղէն շարժելու կարողութիւն չունի։ Գինին պղպջեղեալ էր, ըսի քեզ։ Լաւ տեղը պառկած է. զգանակը քաշածիս պէս՝ ինքզինք ներքնատան մէջ պիտի գտնէ, և երբոր հոն հասնի, ջուրը կը քալեցնենք։

— Ժաքոյ սահմանադրանց քո՞մն է։

— Ժամէ մ'ի վեր։

— Լա՛ւ, գործը կարգին է ուրեմն։ Գաւաթ մ'օղի լից նայիմ։

Բիէտուշ բառ մ'իսկ չէր կորուսած այս շահեկան խօսակցութենէ. և թէպէտ ակնարկութիւններէն ոմանք շատ յստակ չէին երեւնար իրեն, ընդհանուր իմաստը կատարելապէս կը հասկնար։ Գողերու լեզուն անծանօթ չէր իրեն, ինչպէս նա՝ ռոմանկիլաց խափանեալ լեզուն, զոր յոյժ լաւ կը խօսէին ջաղացպանն ու կինը, վերջին շառաւիղք այն վաղեմի հրոսախմբին, որ առաջին հանրապետութեան և Հինգերուն օրով սարսափ կը ծաւալէր Պօս դաւառին մէջ։

Ուստի հասկցած էր այդ սրիկաներեան ամոլին ծրագիրն, և ոչ ևս տարակոյս ունէր թէ Թոլպիաք էր այդ դժոխային ծրագրին ներշնչողն և թէ գործօն դեր մ'ունէր պատրաստեալ ապիրատութեան մէջ։

Միայն թէ Բիէտուշ շատ վստահ չէր իւր արթնութեան վրայ, եւ կը հարցնէր ինքնիրեն թէ արդեօք երազ չէ՞ին տեսած ու լսածներն։

Երբոր ջաղացպանուհին յայտնեց իրեն համար պատրաստած դաւը, Բիէտուշ վերջին ճիգ մ'ըրաւ ելնել կանգնելու, բայց սրունքները զլացան իրենց պաշտօնը։

Կը թուէր իրեն թէ կապարէ էին։

Մինչ ինքն այսպէս կը մաքառէր այն տարօրէն անդամալուծութեան դէմ, որ գլուխը խշտեակին վրայ սեւեռած էր, հեռաւոր փողի մը ձայն լըսեց, և գրեթէ լսկոյն տեսաւ որ զարհուրելի ջատուկն իւր ձեռքն երկնցուց։

Նոյն վայրկենին՝ տախտակամածը բացուեցաւ և ինքզինք դատարկութեան մէջ գահավիժեալ զգաց։

Իւր տակի յենակէտը կորուսանելով, Բիէտուշ իւր կացութեան զգացումն ալ կորսնցուց։

Տարտամ կերպիւ զգաց որ կ'ընկնէր, ինք իւր վրայ կը դառնար, և վերջապէս բախումն մը կը կրէր։

Յետոյ ոչ ևս բան մ'զգաց։

Երբոր ուշաբերեցաւ, ձեռներուն տակ դիւրափխրելի մարմին մը գտաւ, և զգաց որ բերնին մէջ նիւթ մը լըցուած էր և թոյլ չէր տար որ գոչէր։

Ինքզինք թօթվեց, ելաւ նստաւ, թքաւ և չուրջը շօշափելով հասկցաւ։

Աւաղակոյտի մը վրայ ընկած էր գլխիվայր, և մինչեւ ականջներն անոր մէջ թաղուած։

Զարկքէն բարիք կը ծնի երբեմն, կ'ըսէ առածը։

Բիէտուշ, որ դեռ քիչ մ'առաջ ի զուր կ'աշխատէր իւր գաղափարներն համակարգել, Բիէտուշ, որ ոչ քուն էր, ո՛չ արթուն, այժմ գոհացուցիչ վիճակի մէջ կը գտնուէր։

Գահավիժումն զգաստացուցած էր զայն։ Կատարելապէս կը հասկնար եղելութիւնը։

Ջաղացպանուհին որոգայթ լարած էր իրեն. պատրաստած անկողինը թակարդի մը վրայ էր. ձեռքն երկնցնելուն պէս զգանակ մը քաշէր և իւր հիւրը ջաղացքին ընդերկրեայ խորոց մէջ հոսեր էր։

Այս խաղը խաղալու համար ագդանշանին սպասեր էր, որ Թոլպիաքի գալուստը կը ծանուցանէր. վասն զի Կոքէր կոչած անձը Թոլպիաք միայն կրնար լինիլ։ Բայց խաղը կատարուած էր, և նախորդ 29 թուոյն կեանքը խիթեղէ մը կախուած էր։

Անշուշտ զինքը պահելու և սնուցանելու համար չէր որ այն նկուղին մէջ նետած էին։

Այդ նկուղ իւր գերեզմանը պիտի լինէր. չէր կրնար երկբայիլ ընդ այս։

Արդեօք պիտի գային խողխողէ՞ին զինքը, թէ նօթի մեռցնէին. չէր գիտեր, բայց անտարակոյս էր որ թոյլ չպիտի տային իրեն դուրս ելնել անոնք։

Ջաղացքին աւազակներն ոչ թէ զայն լրտես մը համարելով այդ որջին վիրապը նետած էին, այլ միայն իւր քսակն ու վաճառքը կապտելու համար։ Արդ քսակն իւր գրպանին մէջ էր, և վաճառաց ծրարն, որ իրեն գլխու բարձի տեղ կը ծառայէր, իրեն հետ վար ընկած էր։

Ուստի հաւանական էր որ այդ խուլ ուղակները գուբին մէջ պիտի իջնէին իրենց զոհը կողոպտելու։

— Կը կարծեն անշուշտ թէ վար ընկած ժամանակս չարաչար վիրաւորուած եմ, կ'ըսէր ինքնիրեն Բիէտուշ, կամ, եթէ մեռած չեմ, լաւագոյն վիճակի մը մէջ ալ չեմ։ Ուստի պիտի գան լմնցնել զիս բայց ո՞ւ և ո՛ն, պիտի տեսնեն չարաճճիները թէ որո՛ւ հետ գործ ունին։

Միանգամայն իւր մէջքը զննելով բերկրութեամբ ստուգեց որ իւր վեցհարուածեանն ու դաշոյնն իրենց տեղն էին։

Առ այժմ նստած էր աւաղակոյտին վրայ, որում դիպողաբար հանդիպելով մեղմացած էր իւր վիժումն։

Խոր աղջամուղջ կը տիրէր շուրջանակի։

Իւր առաջին շարժումն եղաւ ոտքի վրայ ելնել և իւր ընկած նկուղն հետազօտել, բայց խորհրդածութիւնն արգիլեց զայն։

Մտածեց թէ զինքն սպաննել ուզող աւազակաց ձեռքէն ազատելու միակ յոյսն էր կարծեցնել անոնց թէ վար ընկած ժամանակ գլուխը ջախջախած էր, և մեռեալ ձեւանալով խաբել զանոնք։

Կ'ենթադրէր թէ անշուշտ հոն պիտի գային դռնափեղկէն կամ ուրիշ ծածուկ ճամբէ մը, մէկ ձեռուընին լապտեր և միւս ձեռուընին դաշոյն, և թէ զինքն աւազին վրայ տարածուած տեսնելով անկասկած պիտի մօտենային իւր քով, և յայնժամ ինքն ալ կրնար յանկարծակի անոնց վրայ յարձակիլ։

Բայց եթէ թշուառականներն իւր հետազօտութեան միջոցին վրայ գային, անտարակոյս աւելի ապահով միջոցներ ձեռք կ'առնուին զինքն սպաննելու համար։

Կրնային սպասել որ անսնունդ մնալով մեռնէր. կամ, եթէ շուտով բոպաննել ուզէին, կրնային վառած խոտեր նետելով լուսաւորել նկուղն, և ծակէ մը հրացան պարպելով մեռցնել զինքն։

Հաւանական իսկ էր որ աւելի բուռն և կտրուկ միջոցն ի գործ դնէին, որպէս զի ժամ մ'առաջ ձեռք անցունէին իւր ստակն։

Զայս ամեն խորհրդածութիւն քանի մ'երկվայրկենի մէջ ընելով որոշեց հանդարտ կենալ և սպասել։

Կռնկին վրայ պառկեցաւ բնական և հանգիստ դրից մէջ, աչերը ձեղունին ուղղած, որպէս զի ձեղնափեղկին բացուած ժամանակ յանկարծակիի չգար։

Յետոյ զէնքերը մէջքէն հանեց, դանակը բացաւ, վեցհարուածեանը զինեց. և աներկիւղ սպասեց այն վայրկենին, ուր հարկ պիտի լինէր իրեն միայնակ մարտնչիլ երկուքի և գուցէ իսկ երեքի դէմ, վասն զի ջատուկն ալ կրնար կռուի խառնուիլ։

— Այդ չարաճճի պառուն է որ դեղ խառնեց ինձ լցուցած գինւոյն մէջ, կ'ըսէր պարտեալը։ Պէտք էր կասկածէի և ջուր միայն խմէի. բայց ամեն բան չխորհիր մարդ։ Ինչ դեղ է՞ր արդեօք ինձ խմցուցածն։ Արդէն, առաջին շիշէն յետոյ, կը թուէր ինձ թէ հարիւր լիպրա ծանրութիւն կար գըլխոյս վրայ... և պահ մ'առաջ ալ, երբոր վերը պառկած էի, շատ մը բաներ կը տեսնէի ու կը լսէի։ Որը կը խաղար աչքիս առջեւ, որը կը հնչէր ականջներուս մէջ։ Եւ այժմ ոչ ևս բան մը կ'զգամ։ Ըրած ստուգես սթափեցուց զիս։ Թունաւորուած չեմ։ Եթէ լինէի, խիթ կ'ունենայի։ Բայց սատանան տանի զիս եթէ բան մը կը հասկնամ այս ամենէ։

Եւ ջանաց իւր յիշողութիւնն ամփոփել այն վայրկենէն՝ ուր սկսած էին այն տարօրինակ զգացումներն, որք վերջացած էին այժմ։

—Սակայն եթէ երազ էին, մրմռաց, Օրժի եղբը պղպջող ուրուականը... ջաղացպանուհւոյն և էրկանը խօսակցութիւնն... եթէ զիս արթնցած կ'երեւակայէի պարզապէս, մինչդեռ՝ ընդհակառակն՝ կը ննջէի երազելով... և գահավիժումն... դիպուածով չէ՞ր արդեօք։ Գուցէ տատանելով գլորեցայ մինչեւ դռնափեղկ մը, զոր ջաղացպան մանուկը մոռցած էր փակել...։

Եւ եզրակացուց հարցնելով ինքնիրեն թէ արդեօք իւր քունն ու երազները չէ՞ին շարունակեր այս հարցումներն ըրած միջոցին իսկ։

— Բայց ո՛չ, պատասխանեց ինքնիրեն, խելացնոր չեմ, քնաշրջիկ չեմ, գինիին ազդեցութեան ներքեւ ալ չեմ։ Ստուգիւ տեսայ ինչ որ կարծեցի տեսնել, լսեցի ինչ որ կարծեցի լսել։ Ստուգիւ ստորերկրեայ նկուղի մը մէջ եմ, ուր գահավիժեցին զիս։ Ապացոյցն այս է որ խշտեակս ալ ինձ հետ հոսեցաւ... ահա ձեռքիս տակ կ'զգամ այն պարկերէն մին որ անկողնի տեղ կը ծառայէր ինձ, և ոտքիս տակ կ'զգամ ծրարս, որ գլխուս բարձ ըրած էի։

(Շարունակելի)

Թուականին ուր կը կարծէ թէ կը լրանայ իր (Անգլիոյ) պաշտօն ։ Ի փոխարէն այս զիջմանց, Բ. Դուռն առանց վերապահութեան պիտի հաւանի Անգլիոյ ելմտական առաջարկութեանց ։ Գ. տը Պլովիձ կը յարէ թէ Գ. Ժ. Ֆէրրի, լաւագոյն ընդունելութիւնն ընելով հանդերձ Օսմ. պատուիրակին, պիտի ըսէր թէ Ֆրանսա չի կրնար հիմա զբաղիլ Եգիպտական խնդրոյն քաղաքական մասովը, զոր կը վերապահէ ապագայ բանակցութեանց ։

Ռուս լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ռուսիոյ մէջ նոր աղանդ մը կազմուած է, Երուսաղէմական անուամբ, որք իբրեւ որոշիչ նշան, կուրծքի վրայ կը կրեն այն օրհնութեան թուղթը զոր Երուսաղէմի Օրթոտոքս Պատրիարքը կուտայ իրեն այցելութեան եկողներու ։ Նոր աղանդին անդամք յանձն առած են տարին գէթ մի անգամ այցելել ի Ս. Տեղիս ։ Իրենց գումարումները կ՚ընեն գիշերները մութ սենեակներու մէջ, ըսելով թէ իրենց հաւատքին լոյսէն զատ ուրիշ լոյսի պէտք չունին ։

Քօնկոյի Դեսպանախորհուրդն, որ դեկտ. ի մէջ իր ամբողջական նիստերը դադրեցուցած էր, անկէ ի վեր նորէն չէ գումարուած տակաւին ։ Բայց Դեսպանախորհրդին մասնախումբք կը շարունակէ նիստեր ընել, և կը զբաղի Դեսպանախորհրդոյ որոշման ներկայացեալ երրորդ խնդրոյն քննութեամբ, որ կը վերաբերի այն ձեւակերպութեանց զորս քաղաքակիրթ տէրութիւնք այսուհետեւ պարտաւոր պիտի լինին ի գործ դնել Ափրիկէի անտէր հողերը գրաւած կամ իրենց հովանաւորութեան ներքեւ գրած ատեն ։ Պիզմարք իշխանն անցեալ երկուշաբթի աւուր համար ճաշի հրաւիրած էր Դեսպանախորհրդոյ բոլոր անդամները ։

Մատակաւքար կղզւոյ մէջ կ՚երեւի թէ Ֆրանսացւոց գործն յաջող կ՚երթայ, թէեւ հոն բախած են այնպիսի դժնդակ ու մի որ, թէպէտ յոյժ սակաւաթիւ և ցարդ աննշան կարծուած, մեծ ազգութեամբ ու հայրենասիրութեամբ կը դիմադրէ օտար տէրութեան մը այս ոտնձգութեանց ։ Թայմզ կը հրատարակէ սա հեռագիր, զոր Ցիւրպանէ քաղուած է յունուար 16 թուով ։

«Մատակաւքարէ եկած նորագոյն լրոց նայելով, Ֆրանսացիք ունին եօթն մարտանաւեր կղզւոյն Թամաթավ անուն [illegible] իրենց ձեռքն է ։ Հովաներն, այսինքն Մատակաւքարի տիրող և կառավարող ցեղը, դէպ ի ներս նահանջեցին Վոհէմարէ, զոր Ֆրանսացիք գրաւած և փաճառականութեան առջեւ բացած են այժմ ։ Հովայք փութոյ ակնդութեամբ կը կազմակերպեն և կը մարզեն իրենց զօրքեր, և վերջերս ռազմամթերք բռնացան դուրսէն ։»

«Վտանգի տեղը պատուոյ տեղն է»։ Ալֆօնսօ թագաւորը կը շարունակէ շրջագայիլ երկրաշարժէ վնասեալ վայրերու մէջ, առանց ցոյցի, առանց աւելորդ ծախքերու, և եռանդագին համակրութեամբ կ՚ընդունուի ժողովրդեան կողմէ, ում իր ձեռամբ նպաստներ կը շարունակէ բաժնել ։ Անդէքուէրու հանրապետական քաղաքին մէջ ևս, որ 25,000 բնակիչ ունի, բոլոր ժողովուրդը դիմաւորեց թագաւորն, որ ձիան միրիկի մը միջոցին կարի դժնդակ ուղեւորութիւն մը կը կատարէր ։

Բարիզի Փըթի ժուռնալ լրագրոյ խմբագրաց վրայ սուրով և ըէվոլվըրով յարձակող երկու ոստիկանաց մին, որ կռուոյ միջոցին վիրաւորուած էր, նախընթաց շաբթու մէջ մեռաւ ստացած վէրքերէն ։

Ինչպէս կ՚երեւի մեր այս աւուր հեռագրերէն, Հանրապետականք նոր յաղթանակ մը տարած են Մերակոյտի մասնական ընտրութեանց մէջ, որք այս միջոցիս կը կատարին ։ Բազմաթիւ աթոռներ կորած են Արքայականներէն և Պոնաբարդեաններէն, որք ցարդ աւելի զօրաւոր էին Մերակոյտին քան Ներեսփոխանաց ժողովոյն մէջ ։ Բայց Հանրապետականաց յաղթանակն անպատճառ Յեղափոխականաց յաղթանակը չէ նշանակեր ։ Ֆրանսացի ժողովրդեան ստուարագոյն մասն այսօր հանրապետական է, ոչինչ յեղափոխական չէ․ այսինքն գիտէ որ Հանրապետութիւնն խոյս պիտի տայ յեղափոխական շարժումներէ, և երկրին զարգացումը խաղաղութեան և հանդարտութեան մէջ պիտի փնտռէ, մինչ Պոնաբարդեանց և Արքայականաց առաջին գործը պիտի լինէր, եթէ յաղթող ելնէին ընտրութեանց մէջ, վեր ի վայր շրջել ամեն ինչ ։ Նշանակելի է Պրոյլի դուքսին չկարենալ վերընտրուիլը։ Դուք-

-սն Արքայական կուսակցութեան հաղուագիւտ սիւներէն մին էր, և Մաք-Մահոն Մարէշալի Նախագահութեան միջոցին, փորձ փորձած էր Հանրապետութիւնը մեռցիկ միջոցներով կործանելու և անոր տեղ Օրլէանեան արքայական իշխանութիւնը վերահաստատելու․ բայց գլխաւորապէս Կամպէդդայի կուսակիցք ի գերեւ հանեցին այս փորձն պետական հարուած, և հիմա Ֆրանսացի ընտրողք ընդհանրապէս վերջնական հարուած մը կուտան Պրոյլի դուքսին ազդեցութեան ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՊՈՒՅՐՈՒԼԹՈՒՆ

Լրագրոյ մամուլը դրուած վայրկենին գոհութեամբ կիմանամք թէ Տեղապահական «Պույրուլթու»ն եկած է ի Պատրիարքարան ։

Ազգ. վարչութեան Կրօնական ժողովը գումարեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Նար պէյ Սրբազանի և ի ներկայութեան ատենեւ չորս անդամոց, և զբաղեցաւ գլխաւորաբար պատրիարքական պույրուլթուի խնդրոյն ։

Ազգ. Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտի, որ ներկայ էր ժողովոյն, պույրուլթուի առաքմանմասին Բարձր. Մեծ–Եպարքոսի խորհրդական էֆէնտիին, ինչպէս նաև դատական ու կրօնական գործոց նախարարի տեղապահ Քեամիլ փաշայի կողմէ խառն ժողովոյ պատգամաւորութեան տրուած պատասխաններն հաղորդեց։

Ժողովն, յետ խորհրդակցութեան, որոշեց որ բարձրաստիճան եկեղեցականներէ բաղկացեալ պատգամաւորութիւն մը ներկայանայ Մեծ–Եպարքոս Սայիտ փաշային, և Ն. Բարձրութեան ուշադրութիւնն հրաւիրելով մեր ազգային գործոց անկերպարան վիճակին վրայ, տեղապահական պաշտօնին հաստատել և պատրիարքական ընտրութիւնն հրամայող կայսերական Պույրուլթուին փութացումը խնդրէ ։ Պատգամաւորութիւնն այս անգամ կանխաւ ունկնդրութիւն պիտի խնդրէ Ն. Բարձրութենէն և ապա պիտի ներկայանայ ։

Ժողովն ապա քանի մը մասնաւոր և ամուսնական խնդիրներով զբաղեցաւ։

Հինգշաբթի օրը Վ․էրտիի թատրոնին մէջ տեղի պիտի ունենայ Փրանսական Բարեգործական Ընկերութեան մեծ պարահանդէսն, որոյ շքեղութեան համար տարուած ջանքերն և եղած պատ[illegible]

Այս պարահանդէսն որ կազմակերպուած է ընդ հովանաւորութեամբ Փրանսական Վսեմ. դեսպան Տը Նոայլ Մարքիզին, այժմէն կը խոստանայ եղանակիս փայլեկագոյն հանդէսներէն մին լինել։ Այլ մասնաւոր յիշատակութեան արժանի է որ սոյն բարենպատակ հանդիսի նախագահութիւնն ընտանեան է Օսմանեան Կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Էտկր Ֆրվօ, և Կարդադիր Մասնաժողովոյ մէջ կը գտնուին մայրաքաղաքիս այն մարդասէր Ֆրանսացիք, որք մեր ազգային պարահանդէսներու յաջողութեան համար իրենց ազնիւ աջակցութիւնն յօժարափոյթ նուիրած են ամեն առթիւ ։

Երբ Օսմ. Պանքային համակրելի տնօրէնն, որ այնչափ անգամներ իւր արդիւնաւոր նախագահութեան ներքեւ առած է ի նպաստ մեր կրթական ընկերութեանց տրուած պարահանդէսներն, ինչպէս և Թաղի Կ. Պոլսոյ Թղթակից Պ. Ա. Տօմանձէ ամեն կերպ աջակցութիւն նուիրած է Միացեալ ընկերութեանց պարահանդէսներուն մինչեւ իսկ անձամբ դրամատոմսերն երթալով հանգանակութեան համար, վստահ եմք որ մեր ազգայինք ևս պիտի փութան մասնակցիլ փրանսական բարեգործական ընկերութեան պարահանդիսին արդիւնաւորութեան, և սոյն նոր ապացոյց մը տալ մայրաքաղաքիս Փրանսական գաղթականութեան նկատմամբ իրենց տածած փոխադարձ համակրութեան ։

Ծիսպայեզ Կարիօր էֆէնտի, բաղմածանօթ փաստաբանն, Երուսաղիմայ Ամեն. Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք Հօր դէմ դատ բացեր է, ամբաստանելով թէ Ս. Յակոբեանց վանքը գրաւած է իր քանի մը հազար կանգուն գետինն յերուսաղէմ ։ Պոլսոյ կալուածական տրոց վարչութիւնն ալ սուրք կը պահանջէ Եէտիգուլէի կողմերն Երուսաղիմայ սեպհական գետիններուն համար ։Կը լսեմք, թէ ժամանակէ մը հետէ Նալպանտի ագարակին համար ալ դատ մը կայ, և դոյն իրեւ նոյնպէս նկատողներ կան ։ (Փունջ)

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցասիրաց ընկերութեան Գործադիր ժողովն հարկ անհրաժեշտ կը համարի ի պաշտօնէ ծանուցանել Պատահարութեան թէ ընկերութիւնն աւելի հաստատ հիման մի վերայ դնելու և իւր կէտ նպատակին հասնելու համար, սկսած է, բաժինք մէկ մեճիտ–նոց տարեկան բաժանորդագիններով գիմել ամեն ազգայնոց որ հաճին աղգասիրաբար, ինչպէս ամեն բարենպատակ հաստատութեանց, նոյնպէս և մեր ընկերութեան չմնայել իւրեանց լումայն, գէթ մէկ բաժին համար տարին մէկ մեճիտ վճարելով ։

Ընկերութեանս նպատակն որ [illegible] է, նոյա բոլոր գրական և այլ պիտոյքն, որպիսիք են դգեստ, կօշիկ, լռիկ, գեղ, և այլն, և այլն մատակարարել է, բաւական է արդէն ի գութ շարժել զազգայինս, և իւր ցարդ վայելած վստահութիւնն ու գտած ընդունելութիւնն ևս մի մեծ ապացոյց է իւր գործունէութեան և առ ազգն մատուցած ծառայութեան ։

Գործադիր ժողովս արդէն ի Խասգիւղ բաւական թուով տարեկան բաժանորդներ գտած է, և յոյս մեծ ունի թէ ուր և որու որ դիմէ ձեռնունայն չպիտի ելնէ ։ Աստ ուրախութեամբ կը յիշատակեմք թէ Խասգիւղցի մի Ազնուափայլ Տիկին բարեհաճած է տարեկան տասներկու բաժին գրուիլ, որոյ համար Գործադիր ժողովս իւր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ հրապարակաւ ։

Գործ ժողովս լիայոյս է թէ ամեն ազգասէր, ազգասէր և մարդասէր ազգային պիտի հաճի արդեամբ պատասխանել մեր սոյն հրաւէրին, որ իւր նմանեաց չափ արժանի է քաջալերութեան ։

Մնամք խորին յարգանօք
Ի Դիմաց Գործադիր Ժողովոյ

Ատենադպիր	Ատենապետ
Ս. Ց. Պէրպէրեան	Տ. Տեղրանեան

ՎՍԵՄ. Կ. ՇԱՀՊԱԶ ԷՖԷՆՏԻԻ

Նախագահութեան ներքեւ

Յանձնաժողովոյ ջանիւք

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Դիմակաւոր և անդիմակ

Ի Նպաստ

ԱՐԱՄԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ Վ. ԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ի Թատրոն Քաղկեդոնի

19 Յունվ. 1885, Շաբաթ գիշեր ժամ 4

Մուտք 3 Մէճիտ

Անդամք Յանձնաժողովոյ

Վսեմ. Կ. Շահպազ էֆէնտի, Նախագահ

Մեծ. Միքայէլ էֆ. Մօժեան, Փոխ-Նախ.

» Յովհաննէս	» Կիւլպէնկեան, Գանձ.
» Գրիգոր	» Զօհրապեան, Քարտ.
» Անտոն	» Աղասեան
» Աւետիս	» Հարէնց
» Դանիէլ	» Մեսրոպեան
» Եղիա	» Պէյլէրեան
» Մելքոն	» Հալաճեան
» Միհրան	» Միքայէլեան
» Միսաք	» Թաշճեան
» Յովհաննէս	» Ղօնչէկիւլեան
» Յակոբ	» Սերվաճեան
» Յակոբ	» Պէկեան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երրորդ կարգի Մէճիտիէի պատուանշան տրուեցաւ Քաղաքային առաջին դատարանի անդամներէն Վիչէն Հօգուեան էֆէնտիի։

Ելմտական նախարար Միւնիր փաշա երէկ Բարձր. Մեծ–Եպարքոսին երթալով ինչ ինչ հրահանգներ ստացաւ։

Հաղորդուած կը ծանուցանէ թէ Ամասիոյ Էվգաֆի տնօրէն Հասան պէյ քանի մը գեղծմանց պատճառաւ պաշտօնանկ եղած և անոր տեղ ընտրուած է Սերաստիոյ Էվգաֆի հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Մէհմէտ Համտի էֆէնտի ։

Կըսուի թէ Իտալական դեսպան Քօրթի կոմսն արձակուրդով մայրաքաղաքէս մեկնելու վրայ լինելով, այս գիշեր կոչունք մը պիտի տայ դեսպանական մարմնոյն, իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու համար ։

Վեհ. Սուլթանն հրամայեց Թընդանօթարանի վերատեսչութեան, որպէս զի ամերիկացի Պէրտան զօրավարին հետ բանակցելով հաճեցնէ Օսմանեան ծառայութեան մէջ մնալ՝ իբրեւ ընդհանուր վերակացու ծովային պաշտօնատան և նաւարանին ։

Ֆար, ծանուցանելով զայս, կը կարծէ գիտնալ թէ Թնդանօթարանի վերատեսչութեան առաջարկութիւնք սկզբամբ ընդունուեր են բազմահմուտ զօրավարէն, որ ի մօտոյ յանձն պիտի առնու առաջարկեալ պաշտօնը ։

Ելմտական նախարարութեան խորհրդական Վէթէնտորֆ պէյի հիւանդութեան ծանր երեւոյթ մ՚առնելը ծանուցած ենք արդէն ։

Վեհ. Սուլթանը նախընթաց օրը կայսերական երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ իւր ողջոյնները ղրկեց առ Վէթէնտորֆ պէյ, և անոր առողջական վիճակին վրայ տեղեկութիւններ հարցուց ։

Այս շաբաթ օր, Տէրքոսեան ջրի աղբիւրներուն բացման հանդէսէն յետոյ, ընկերութեան Տնօրէն Թէրնոյ պէյ, իւր հետ ունենալով վարչութեան անդամներէն Պ. Ֆէյնմանէղ Ցիադ և Պ. Լէօնիտաս Զարիֆի, ինչպէս նաև ընկերութեան գլխաւոր երկրաչափ Պ. Պուլթան և ուրիշ Փրանսացի երկրաչափներ, կայսերական պալատը գնացին ։

Քիչ վերջը, Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ յատուկ պաշտօնատար մը գալով յիշեալ տեարց քով, Օսմանիէ երկրորդ կարգի ականակուռ պատուանշանն ընծայեց Թէրնոյ պէյին ։

Ժանտարմայի հրամանատար Մէհմէտ Ճէմալ փաշա, որուն Միրլիվանի աստիճան տրուիլը ծանուցինք մեր երէկի թուով, նախընթաց օրը Կայս. պալատը գնաց իւր շնորհակալութիւնները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։ Ն. Վեհափառութիւնն իւր բարեւները ղրկեց առ Ճէմալ փաշա ։

Փիլիպէի Պուլղար թերթերը գրոյց մը կը յիշատակեն թէ Արեւելեան Ռումէլիի նախորդ կուսակալ Ալէքօյ փաշա Լիպրանի Օսմանեան դեսպանութեան պաշտօնին պիտի կոչուի։ Այս զրոյց անհիմն կը թուի սակայն ։

Յառաջագոյն ծանուցած ենք թէ կայսերական կառավարութիւնը կը փափաքի երկաթուղեաց միացման խնդրոյն հետ կարգադրել նաև Արեւելեան–Ռումէլիի մաքսային տրոց յաւելման խնդիրը։

Նէօլոյոս կ՚իմանայ թէ Բ. Դուռն հրաւիրեր է զհավրիէլ փաշա Պոլիս գալ, այս առթիւ հարկ եղած հրահանգներն ստանալու, և Արեւելեան Ռումէլիի հիմնական կանոնագրին 17 և 19 յօդուածոց գործադրութեան համար հարկ եղած երաշխաւորութիւնն ընծայելու։ Մեր յոյն պաշտօնակիցը կը յարէ թէ կուսակալն իւր վատառողջութեան պատճառաւ պիտի չկրնայ առ այժմ պատասխանել Բ. Դրան հրաւէրին և Պոլիս գալ։

Աւասիկ վերոյիշեալ երկու յօդուածներն ․

Յօդ. 17 ․ — Գաւառին մաքսատանց, թղթատարութեանց և հեռագրաց հասոյթն յատկացած են Կայս. կառավարութեան ։ Գաւառին ելմտական վարչութիւնն այդ ճիւղերուն զուտ հասոյթը Կայս. կառավարութեան կը յանձնէ, համաձայն ներկայ կազմակերպ կանոնագրին ։

Յօդ. 18 ․ — Մաքսատունք, հեռագրատունք, թղթատարութիւնք, փարոսք և երկաթուղիք, որք Թուրքիոյ գաւառաց իրարու և Եւրոպիոյ հետ հաղորդակցութեանց ղիւրութիւն կ՚ընծայեն, ինչպէս նաև պատերազմական զինուց և վառօդի շինութեան իրաւունքը կառավարութեան վերապահեալ է ։

Առեւտրական գործոց և Էվգաֆի նախարար Սուրէհ և Քեամիլ փաշաներէն և Անատառու ու Հանքաց ընդհանուր տնօրէն Պետրոս էֆէնտիէն բաղկացեալ յատուկ մասնախումբն, որոյ պաշտօնն էր Կայսերական կառավարութեան և Եւրոպական տէրութեանց միջեւ կնքուելի առեւտրական և նաւարկական դաշնադրութիւնները վերաքննել, երէկ երկրորդ անգամ գումարեցաւ առեւտրական պաշտօնատան մէջ և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ։

Նորաշէն Հօ‐ր‐ի‐է զրահաւորին մէջ զետեղուելիք 14 թնդանօթներն, որոց տասն հատին բերանը 25, իսկ չորսինը 17 հարիւրորդամեթր լայնութիւն պիտի ունենան, Գերմանիոյ հռչակաւոր Քրուբի գործարանին մէջ շինուելու համար պէտք եղած պայմանագիրը ծովային նախարարութեան կողմէն կնքուեր է ։

Թարիք ծանուցանէ յետոյ թէ գաւառաց կուսակալներէն ոմանք իրենց կուսակալութեան սահմանին մէջ քննական պտոյտ մ՚ընել չուզելով չեն մեկնիր իրենց պաշտօնավայրէն, մինչդեռ տէրութիւնք մէն մի կառավարչի համար յատուկ ծախք որոշած է, որպէս զի անպատճառ տարին երեք չորս անգամ պտոյտի ելնելով քննէ ժողովրդեան վիճակը, կը յաւելու թէ Ներքին գործոց Նախարարութեան կողմէ սաստկական հրահանգներ պիտի ղրկուին կուսակալաց, որպէս զի այդպիսի կարեւոր կէտ մ՚անտես չընեն ։

Սաատէթ կը ծանուցանէ թէ Այտընի գաւառին ելմտական քննիչ Մէհմէտ էֆէնտի՝ Սարուխան նահանգին տասանորդի տրոց վարչութեան մէջ քանի մը անկանոնութիւններ տեսած լինելով, յիշեալ տրոց տնօրէն Բաղիպ էֆէնտին պաշտօնանկ բրեր է ։

Հաղորդած բարձրագոյն իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն վտանգաց վրայ՝ որք կրնան ծագիլ ոստիկանութեան հրամանաւ գերեզմանէն հանուած դիակներու քննութենէն, որք սովորաբար պաշտօնեաներու մէջ կը կատարուին ։

Թուրք լրագիրք կառաջարկէ մայրաքաղաքիս երեք գլխաւոր թուրք գերեզմանատանց մէջ յատուկ տեղեր հաստատել այս տեսակ գործողութեանց համար ։

Երէկուան Ժուրնալ տը Քոնսթանթինոբլի մէջ կը կարդանք ․

«Երէկ զրոյց մ՚ելաւ թէ Մակեդոնիոյ մէջ խռովութիւնք ծագեր են ։ Մինչեւ այս վայրկեանս հաստատութիւն չգտաւ այդ զրոյց, զոր անհիմն կը կարծենք ։ Եւ եթէ կը յիշատակենք, պատճառն այս է թէ գիտենք որ օտար լրագրաց Կ. Պոլսոյ թղթակիցք տեսնելով որ այս տեղ լուրերու պակասութիւն կայ — և մանաւանդ իրաւունք ունին այս մասին — և իրենց նամակները լցնել ուզելով, յօժարակամ կ՚ընդունին ու կը գրեն ամենէն մտացածին լուրերն իսկ ։ Այս ըսել չէ սակայն թէ Մակեդոնիոյ կողմէն վախ չկայ, ընդհակառակն կը կարծենք թէ շատ կայ, ուստի կառավարութեան ուշադրութիւնք միշտ այդ կողմ պէտք է ուղղուի ։ Սակայն իրողութիւն մը ծանուցանելէ առաջ պէտք է ըստուգել թէ պատահա՞ծ է »։

Յունական թերթերը բաւական երկարօրէն կը խօսին Թասիօրիոյ և Տիմէթօքայի մէջ տեղի ունեցած գումարմանց վրայ, որոց նպատակն է Մակեդոնիոյ գործոց վրայ Պ. Լավէլէյի կողմէ եղած հրատարակութեանց դէմ բողոքել ։

Անգլիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդ Թրոթթր հազարապետն, որ յատուկ պաշտօնով այն կողմերը ղրկուած է, ներկայ գտնուեր է Տիմէթօքայի մէջ եղած գումարման ։

Սաատէթ կը ծանուցանէ թէ Հալէպի մէջ Մարաշցի հրեայ երիտասարդ մը և Գիլանի մէջ հայ աղջիկ մ՚իսլամական կրօնն ընդուներ են ։

Ադրիանուպոլսոյ գաւառին Հայրապօլ գաւառակին մէջ հրոսակաց խումբ մ՚երեւան ելած լինելն իմացուելով, Ռոտոսթօյէն Գօլ–Աղասի Իպրահիմ էֆէնտիի հրամատարութեամբ ղըրկուած խումբ մը ոստիկանք յաջողեր են ամբողջապէս ձերբակալել այդ հրոսախումբ, որ 7 հոգիէ կը բաղկանար ։

Կը յիշուի թէ Փրանսական դեսպանատան Թարաբիոյ ամարանոցին [illegible] Փօրթուգալ օղլու Պետրոս աղան քանի մը շաբաթներէ ի վեր անյայտ եղած էր, և այս մասին բաւական մանրամասնութիւններ հրատարակած ենք արդէն ։

Կըսուի թէ տարաբաղդ երիտասարդին դիակը գտնուեր է այս օրերս Ալյեմէքթանօսի բացերը ։

Սոֆիայի Բէլթրոց անուն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Պուլղար կառավարութիւնն 100,000 ֆրանքի գումար մը նշանակեր է ներկայ տարւոյ ելմտացոյցին մէջ՝ օտար երկիրներու պուլղարական գործակատարութեանց հաստատման ծախուց համար ։ Նոյն թերթը կը յարէ սակայն թէ այդ գումար տարբեր նպատակի յատկացած է, այն է ի նպաստ Պուլղարիոյ հրատարակութիւններ ընող լրագրաց իբր պարգեւ բաշխուելու ։

Սաատէթ կ՚իմանայ թէ Թուրքիոյ մէջ արհեստից և վաճառականութեան զարգացման նպաստելու նպատակաւ բաժանորդական ընկերութիւն մը պիտի կազմուի 40 միլիոն ֆրանք (*) դրամագլխով Շիրքէթի–Շահանէ անուամբ։ Մեր թուրք պաշտօնակիցը կը խոստանայ այս մասին մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել ի մօտոյ ։

Վանէն մեր ստացած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ երկու չաբաթէ ի վեր առատ ձիւն կը տեղայ Վանայ մէջ և շրջակայքը ։ Ճամբաները փակուեր են և ցուրտն յոյժ սաստիկ է ։ Պօղոս Տէր Պօղոսեան անուն 25 ամեայ երիտասարդ մը, տանիքին վրայ ձիւն սալած ժամանակ, սահելով վար գլորեր ու մեռեր է։

Մար տեւ Պասֆոր կ՚իմանայ թէ Բեռայի Հայ–Կաթոլիկ վարժապետանոցէն մին ութ օրէ ի վեր անյայտ եղեր է, եւ հակառակ ամեն խուզարկութեանց կարելի չէ եղած հետքը գտնել ։ Յիշեալ վարժապետն իւր անյայտ լինելուն առջի օրն յայտարարեր է եղեր թէ Ղալաթիոյ պանքաներուն մէկէն 300 ոսկւոյ [illegible] գանձելիք ։

Բռուքսէլ Հայ–Գոլէճէն, Ա. Գալֆայեան եւ Մշակողաբանութիւն, Թէքրէանի Ս. մաս ։ Կը գտնուի միայն Զ. Թորոսեան և Ընկ վաճառատունը, Պոլիս Մաքսատան կարգ Թ. 46։

ՏՕՔԹԻՕՐ ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՓԱՐԻԶՈՒ

Նոր եկած լինելով Փարիզէն, պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան որ առ այժմ իւր ընդունելութեանց տեղին որոշած է, Իւսկիւտար, Սելամիէ, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ փողոցը Թիւ 1 Ղուկասեան Նշան էֆէնտիի գեղարանի վրայի տունը՝ ուր իրեն դիմող հիւանդները կընդունի, ամէն օր բացի կիւրակէէն, ժամը 7 էն մինչեւ 9, երեքշաբթի օրերը ձրի լինելու պայմանաւ ։

Վիրաբուժական և ծննդաբերական պարագաներու մէջ նաեւ գործելու պատրաստ է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆՔ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԵՆ

Փարիզ, 25 յունվար

Մերակուտի նոր անդամոց ընտրութեանց մէջ, որք այսօր կատարուեցան, Հանրապետականք քսաներկու աթոռ շահեցան ։ Արքայական կուսակցութեան գլուխներէն Պրոյլի դուքսը չվերընտրեցաւ ։

ՖՐԱՆՔՕ–ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Փարիզ, 25 յունվար

Քէլունկէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ափրիկեան հրացանաւորաց երկու գումարտակներ, Քէլունկի հիւսիսակողմը չինական դիրք գրաւել փորձած ատեն, 19 մեռեալ և 26 վիրաւոր ունեցեր են ։

ԱԺԱՆՍ ՌԻՒԹԷՐ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ (1)

Գահիրէ, 22 յունվար

Զրոյց կը պտըտի թէ անգլիական կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի եգիպտական խնդրոյն լուծում մ՚առաջարկել՝ առժամապէս իւր վրայ առնլով Սուտին եւ Կեդրոնական Եգիպտոսի վարչութիւնն ։ Անգլիա նաև եգիպտական ելեւմտից պատասխանատուութիւնը պիտի ստանձնէ։ Կ՚ըսուի թէ այս կարգադրութիւն օսմանեան կառավարութեան հաւանութեանը պիտի ենթարկի, որ՝ իւր կողմէ՝ Վերին և Հասարակածային Եգիպտոսի ուղղակի կառավարութիւնը պիտի ստանձնէ Կարմիր ծովու մէկ կամ քանի մը նաւահանգիստներով։

Լոնտրա, 22 յունվար

Նախարարաց խորհուրդն երէկ եւ այսօր եգիպտական խնդրով զբաղեցաւ ․ խորհուրդը վերստին պիտի գումարի վաղը ։

ՀԱՍԱՆ ՖԷՀՄԻ ՓԱՇԱ (2)

Լոնտրա, 22 յունվար

Հասան Ֆէհմի փաշա երէկ եւ այսօր տեսակցութիւններ ունեցաւ Լորտ Կրանվիլի հետ ։ Սիրալիր կերպիւ ընդունուեցաւ Լորտէն եւ անոր քանի մը պաշտօնակիցներէն ։ Հասան Ֆէհմի փաշա շատ գոհ եղաւ իւր տեսակցութեանց ։ Քանի մը դիւանագէտք այցելութիւն տուին նմա, ի մէջ այլոց ռուսական դեսպանն եւ Սերպիոյ ներկայացուցիչը ։ Բոլոր անգլիական եւ եւրոպական մամուլը Հասան Ֆէհմի փաշայի պաշտօնին վրայ կը խօսի ։

ՍՈՒՏԱՆԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՆ

Գահիրէ, 24 յունվար

Սըր Ի. Պէյրին Լորտ Ուոլսլիէն հեռագիր մ՚ստացաւ ծանուցանող թէ Իրլ զօրավարին հրամատարութեան ներքեւ գտնուող զօրագունդը, Նեղոսի նաւերով հասած օգնութիւններ ստանալէ յետոյ, այս առաւօտ ճանբայ ելաւ դէպ ի Պէրպէր ։ Զօրագունդը բաւական թուով թնդանօթներ ունի ։ Ապի–Ահմէտի ճանբէն պիտի անցնի, ուր Ռոպաթաթ և Մօնասիր ցեղերը ժողովրդեան գլխաւոր մասը կը կազմեն ։

Լորտ Ուոլսլիէն առնուած տեղեկագրոց համեմատ, Թշնամին Հանտապի բանակատեղն 35 մղոն հեռի դիրքեր գրաւած է ․ կը կարծուի թէ Սէլամաթի (Մէրավիէն 30 մղոն հեռի դէպ ի հիւսիս) մօտ տեղի ունեցած է Ստիւարթ գնդապետին և իւր ընկերաց կռուոյն, և թէ այդ կռուոյն հեղինակները պատժելու պաշտօն ունեցող Իրլ զօրավարին առաջին ճակատամարտն այդ կողմերը պիտի կատարուի ։

Գահիրէ, 24 յունվար

Լորտ Ուոլսլի բնաւ լուր ստացած չէ Ստիւարթ զօրավարէն ամսոյ 21էն ի վեր, ուր Մէթէմէէն եկած սուրհանդակներ անոր տարած յաղթութեան առաջին լուրը բերած էին ։ Ստիւարթ զօրավարը ծանուցած լինելով թէ ուրիշ սուրհանդակներով մանրամասնութիւններ պիտի ղրկէր, լրոց այս պակասութիւնը մեծ անձկութիւն կը պատճառէ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Պ․ ԼԸՔՈՔԻ ՄԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՈՐԹԻՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱՍԿՈՊԷ

ԹԱՐԳՄ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտիի ընտիր թարգմանութեամբ Արեւելքի մէջ իբրեւ թերթօն հրատարակեալ այս հետաքրքրաշարժ և միանգամայն հրահանգիչ վէպին առաջին և երկրորդ հատորները կազմուած կը վաճառուին մայրաքաղաքիս ամեն հայ գրավաճառաց քով, և կամուրջին գլուխը ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներու խանութները ։ Գին 5 ղրուշ ։

Նոյն տեղերը կը վաճառուին նաեւ Կ. Ս. Իւթիւճեան էֆէնտիի հետեւեալ թարգմանութիւնք ։

ԹԱՓ. ՀՐԵԱՅ Բ. տպագրութիւն պատկերազարդ Ա. հատոր ․	գին	ղրշ.	30
ՑԵՐԿՐԷ Ի ԼՈՒՍԻՆ	»	»	7 ½
ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻ	»	»	7 ½
ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ 2 հատոր	»	»	15
ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՐԴՈՑ ԵՐԴՈՒՄԸ 2 հատոր	»	»	12
ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ ՓԱՐԻԶԻ	»	»	6

(1) (2) Սոյն երկու հեռագրաց հրատարակութիւնը յապաղեցաւ դիպուածաւ ։

(*) [illegible]

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԲԵՐԱ.—Հ. Ք. Կարգադրութիւնը անհնար է, հիւանդութեան պատճառաւ։— Պատասխանը կ'ընդունինք շաբաթ գիշեր։

ՎԻԷՆՆԱ.—Վ. Ս. Մ. Իբր օրինակ ղրկեցէք մէկ յօդուած. հաղորդեցէք ձեր պայմանները։

ԽՈՉԿԱՏ — Մ. Ք. Ձեր նամակը միայն ստացանք առանց ի ներքոյ նշանակեալ գումարին։ Եթէ կ'ուզէք որ Ձեր յանձնարարութիւնք անթերի կատարուին, հաճեցէք պէտք եղած գումարը կանխաւ ղրկել ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵՐ ՀԱՍՑԷԻՆ։

Ա. ՊՈԼԻՍ — Մ. Յ. Մ. Ցայտնի է արդէն թէ գամբանական գրութիւններ չենք հրատարակեր։

ՎԱՆ — Հ. Ճ. եւ Հ. Ե. Նոյն նիւթին վրայ Ձեր նամակէն առաջ ուրիշ մը ստացանք եւ հրատարակեցինք։

ՏՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 15 Յունվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

ամիս Լոնտրայի վրայ	(պահքայի)	110	1/,
3 » »	(վճարելին)	110	1/8
3 » Բարիզի »	(պահքայի)	22 85	
:: » »	(վճարելին)	22 92 1/2	

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	դհկն. ...	8 36
Պորսային գոցուելէն վերջը	» ...	8 36
Բերայի մէջ	» ...	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	» ...	8 36 1/2
Բարձրագոյն գին	» ...	8 37
Նուազագոյն	» ...	8 36 1/2
Կէս օրին	» ...	8 37
Իւնիֆիէ Եգիպտական (գ. կ.)		73 25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		73 20
Բերայի մէջ		— —
Այս առտու բացուեցաւ գ. կ.		73 12 1/2
Կէս օրին		73 12 1/2
Հէվալէսիզ		12 1/2
Բեզօր գօնսօլիտէի		17
» իւնիֆիէի		— 2
փոխառութիւն 1863	ֆր. ...	73
» 1865	» ...	56 50
» 1869	» ...	50
» 1873	» ...	44
Պօն տիւ Թրէզօր	Անգլ. Լր. ...	20 75
Բուժէլիի երկաթուղի	ֆր. ...	46
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի	»	70

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ (գ. կ.)	Անգլ. Լր. ...	3 18
Քրէտի ժէնէրալ	» » Օսմ. Լր. ...	6 32
Պանք տը Գոնս	» » » ...	5 05
Սօս. Շանժ է վալէօր	» » Օսմ. Լր. ...	3 15
Թրամուէյ	» » » ...	265

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
20 ֆրանքնոց	» ...	87 30
Անգլիական ոսկի	» ...	110 22
Բօլ իմբէրիալ	» ...	90 10
Քրիմից	» ...	51 15
Բուսլի թղթադրամ	» ...	8 60
» արծաթ	» ...	89 10
Ֆիօրին	» ...	9 2
Մէճ. արծ. (տարբ.)	» ...	108 3
Վեցնոց	» ...	102 35
Հինգնոց	» ...	102 35
Մէթալիք	» ...	99
Պղինձ	» ...	800
Թղթադրամ	» ...	3200

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 25 Յունվար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ գոցուեցաւ		99 13/16
Օսմ.	բացուեցաւ	15 7/8
» »	գոցուեցաւ	15 25/32
Օսմ. փոխառութիւն 1865		11 1/8
» » 1869		9 7/8
» » 1871		70
» » 1872		19
» » 1873		8 5/8
փոխառութիւն 1877		83 1/4
Պանք Օթօման		13 3/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)		96 1/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)		66 1/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)		88 1/4
Տայրա Սանիէ		64 1/4
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)		87 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 1877		—
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		

Վիէննա, 25 Յունվար ժամ 10 վ. 30 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124
Օսմանեան երկաթուղի	22

Բարիզ, 25 Յունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	բաց	110 5
» » 3 0/0	բաց	79 92 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ բացուեցաւ		16 7 1/2
» » գոցու. (գ. կ.)		16 10
» » 1865		55
» » 1869		48
» » 1873		43
Օսմանեան երկաթուղի		46 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք		512 50
Պանք Օթօման		596 25
Գրէտի Լիօնէ		538 75
» Ֆօնսիէ (գ. կ.)		1320
Բաժնետոմս Լիօնի (գուբ. կոր.)		1266 25
Սուէզի ջրանցք		1850
Ռուսական 5 0/0 1877ի (գ. կ.)		99 3/4
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)		97 50
Եգիպտական միացեալ գոց		336 25
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)		58 1/4
Բրիօրիթէ Թիւրք		403 75
5 0/0 Հելլենական (գ. կ.)		344 37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 35

ԲԱՐԻԶ ՔԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Յունվար 25 ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 0/0	110 3 3/4
Օսմանեան »	16 15
Եգիպտական միացեալ	335

ՄԵՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

27 Յունվար (Ն. Տ.)

		ժ	վ.
Ծագումն արեգական (Ալաթուրքա)		7	18
Մուտք » »		5	9
Կէս օր (Միջին ժամով)	12 ժ.	13	4
Կէս օր (ժամ ըստ Տաճկաց)		6	44
Ծագումն Լուսնի (Ալաթուրքա)		Ե. 2	1
Մուտք » »		Ա. 3	45

Երեւումն Լուսնի Ա. Լ. Յունվար 30 ին Առաւօտեան ժամ 8 ին

	Հզրդմեթր.
Ծանրաչափ (Ծովու երես)	763 6
Ջերմաչափ	4 6
Նուազագոյն աստիճան	3 0
Բարձրագոյն » ...... իրիկուան	7 0
Խոնաւութիւն 0/0	87
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու միջոցին հազարորդամեդր	0

Ուղղութիւն հողմոյ. — Հիւսիս տկար։

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 26 Ի ՎԻՃԱԿԸ

Յունվար 26

Հովը հիւսիսէն կը փչէ տեղ տեղ զօրաւոր կերպիւ յԱդրիական, չափաւոր յԱրշիպեղագոս, ի Դարդանել եւ ի Վառնա. հանդարտ յՕտեսա։

Բարեխառնութիւնք զրոյէն 14 աստիճան վար է ի Վիէննա, 6 յՕտեսա եւ 4 ի Բեդրսպուրկ։

ՔՐՈՆԻԿ

ԿԵԱՆՔՆ Ի ԲԱՐԻԶ

Նախաբան.—Նոր Տարի եւ Ծննդեան տօն.—«Գամալօններ».—Ծննդեան ծառի արարողութիւնք.—«Րէվէյօն»—Խնճոյք ու թշուառութիւնք.—Թէ ամեն բանէ աւելի ի՞նչ «կ'ընծայեն» Բարիզի փողոցներն.—Թէօտորա եւ Վիքթօրիէն Սարտու.—Սառա Պէռնառ. տեսարանին վրայ.—Սառա Պէռնառ ներքին կենաց մէջ.—Յոյն դիւանագէտ մը որ դերասան կ'ըլլայ.—Ուէր եւ կոկիծ։

Այն օրէ ի վեր ուր սկսաւ հրատարակուիլ Արեւելք, ցարդ հայ լրագրութեան մէջ նորանոր չը տեսնուած առաւելութեամբք, մեծապէս կ'ըղձայինք որ եւրոպական մայրաքաղաքներէն ալ երբեմն թղթակցութիւններ երեւին անդ, ճանչցնելու համար հայ ընթերցողաց՝ եւրոպական կեանքն, իւր բազմազան ձեւերուն տակ։ Մեք այսօր ահա կը սկսինք գրել Բարիզի վրայ եւ կը խոստանանք պարբերաբար ծանօթացնել Արեւելքի ընթերցողաց Բարիզեան կարեւոր իրողութիւնքն ու բարքերն, եւ, երբ առիթն ներկայի, տեղեկութիւններ տալ Նոյնչա Ֆրանսայի եւ մասնաւորապէս Բարիզի գրական, արուեստական, կրթական, ընկերական եւ տնտեսական կեանքին վրայ։

* * *

Եւ նախ խօսինք Նոր Տարւոյ եւ Ծննդեան տօներուն վրայ, այց մեծ կարեւորութիւն կուտան Ֆրանսացիք։ Այդ տօնեւրու առթիւ Բարիզի մէջ անսովոր կենդանութիւն կը տիրէ։ Գլխաւոր ծառուղիներու (պուլվառ) երկու կողմերն, սալարկներուն վրայ, շարժուն կրպակներ կը զետեղուին, ուր փոքր վաճառականք, զորս կը կոչեն ֆամլօ, կուգան ի հանդէս դնել իւրենց ապրանքներն, ամենահամեստ քսակներու մատչելի գներով։ Հասարակ ժողովուրդն անդ կը գնէ կաղանդի աժան նուէրներ, յաճախ նորօրինակ սարքեր, զորս մասնաւորապէս կը պատրաստեն կաղանդչէքի համար։ Անդ կը գտնես շաքարեղէնք, պտուղք, ծաղկեայ փունջեր, զանազան պատկերներ, ոսկեզօծ գրեանք, խաղալիկք, արդուզարդք։ Ու կը լսես ֆամլօներն, որք կը պոռան եւ կը պատմեն ժողովրդեան անդիւտ ու անթիւ յատկութիւնքն իւրենց ապրանաց։ Ճշմարիտ տօնավաճառ մ'է այն։

Իսկ ծառուղիք ու փողոցք կը լցուին հոծ բազմութեամբ. մերթ անցորդք են որ հապճեպով կը դառնան տուն, ի ձեռին ունենալով ծրարներ. եւ կամ պատուաւոր ընտանեաց անդամներ, որք ելած են ժուռ գալ, եւ վայելել ծառուղեաց նկարագեղ տեսիլն, կամ քննել ֆամլօներու հրաշալութիւնքն. եւ կամ սիգապանծ ու հրապուրիչ ***, որք եկած են օգուտ քաղել ընդհանուր աշխուժէն եւ կաղանդի նուէրներ շահիլ իրե'նք ալ . . .։

Ի Ֆրանսա Ծննդեան ուրախութեան օր մ'է թէ մանկանց համար եւ թէ չափահասներուն համար։ Մանկունք ունին իրենց Ծննդեան Ծառն (առպրը տը Նօէլ) եւ չափահասք իրենց Րէվէյօնն։

Եւրոպական ազգաց մէջ Ծննդեան առթիւ մանկանց տրուելիք նուէրներն ընդհանրապէս հանդիսաւոր կերպով կը բաշխուին։ Այն հարուստ գերդաստանաց մէջ, ուր կը գտնուին մանկունք, Ծննդեան օրն, Ծննդեան Ծառի արարողութիւն կը կատարուի առհասարակ։ Կտրուած ծառի ոստ մը կը բարձրացնեն սենեկի մը կեդրոնն եւ նորա վրայ կը շարեն փոքրիկ կանդեղներ ու ճրագներ, որպէս եւ նուէրներն, որք ապա ի ներկայութեան բոլոր անդամոց գերդաստանին, կը տրուին մանկանց։ Սակայն զի աղքատ ընտանիքներն կարող չեն այդ ծախքերն ընել, Բարիզի մէջ Ծննդեան Ծառի հանրային հանդէս մը կը կատարուի ամեն տարի, շնորհիւ Ալզաս Լօռէնի ընկերութեան Բնկերակցութեան, հանդէս ուր կրնայ մասնակցիլ հասարակ ժողովուրդն, առանց մեծ ծախուց։ Անցեալ տարի ներկայ գտնուեցայ եւ ես այդ սիրուն հանդիսին որ դղորդ յիշատակ մը թողած է մտքիս մէջ։ Հարիւրաւոր մանկունք, կայտառ ու բոսորադէմ, առնուլէ յետոյ իրենց նուէրներն, կարգ կարգ ժուռ եկան խորհրդաւոր ծառին ստուերին ներքեւ։ Ի՛նչ խորին հաճոյքով կը խայտար իրենց սիրտն այդ հանդիսաւոր վայրկենին. նոցա ղուարթագին կը գրկէին սլինգ խաղալիկ մը կամ պատկեր մը, որ այնքան երջանիկ ու գոհող կ'ընէր զիրենք, որքան չ'լինիր զուցէ աշխարհակալն բազում երկիրներ նուաճելէ յետոյ։ Սոյա ի պատիւ մանկանց մարմնամարզական փորձեր կատարուեցան մասնաւոր խումբերու կողմէ եւ զինուորական եւ քաղաքային նուագախումբք լսեցուցին մեծ վարպետներու կտորներ։ Ու շնորհագեղ երիտասարդուհիք, այց կ'ընկերանային զինուորական վարժարանաց ուսանողներ, իրենց գեղեցիկ համազգեստներով, ի նպաստ Ընկերութեան դրամ հաւաքելու համար շրջեցան հանդիսականաց մէջ, կարկառելով անոնց գծութեան՝ Ֆրանսայի հանրապետական դրօշին երեք գոյներով, կապոյտ, ճերմակ եւ կարմիր ժապաւէններով զարդարեալ կողովներ։

Եթէ մանկունք իրենց Ծննդեան ծառն ունին, չափահասներն ալ իրենց Րէվէյօնն ունին, ըսի։ Այս բաղդատութիւնն անտեղի չէ։ Ո՞չ ապաքէն չափահասներն ալ տեսակ մը մանուկներ են։ Ո՞չ ապաքէն ամեն տարիքի մէջ մարդ հետամուտ է հաճոյքներու ու զբօսանաց, այց տիրացումն այնքան երջանիկ կ'ընէ զինքն, որքան խաղալիկն պզտիկը։ Խաղալիկք կը տարբերին, այլ մարդկային բնաւորութիւնն նոյնն է միշտ։ Չափահասներուն համար Ծննդեան գիշերն, կերուխումի, ուրախութեան, զուարճութեան գիշեր մ'է։ Սովորոյթ մ'եղած է ընդհանրապէս այդ գիշերն անքուն անցնել, ու պարել, ու երգել, ու խմել մինչեւ լոյս, եւ, իբր վերջաւոր երեկոյթին, երթալ ընթրել խմբովին։ Ահա ինչ որ կը կոչեն Ֆրանսացիք Րէվէյօն ընել։

Պէտք չէ սակայն կարծել թէ այս բախճանք ու խնճոյք ընդհանուր են ի Բարիզ նոյն իսկ Ծննդեան գիշերն. այդքան հաճոյութեանց ու այդքան հրճուանաց քաղաքին մէջ կան միշտ բազում մժղալի թշուառութիւնք, աչքի ***։ Ֆրանսացի նշանաւոր դրագէտ մը, Պ. Բլասսի, կը պատմէ Թան մէջ սրտելութիւն մը զոր անցեալ տարի տուած է Պ. Աղէքսանտր Տիւմա որդւոյն եւ Բարիզի նախկին ոստիկանապետ Պ. Մասէի հետ, Բարիզի աղքատ թաղերուն, այն բարոյական կոյուղւոյն, զոր կը կազմեն ապականութեան ու գինեմոլութեան որջերն։ Ու յետոյ գնացեր են այցելել Մօռկն, պետական շէնք մը, ուր ի տես կը դնեն բանի մահ'ով սպաննուած անձինքն կամ փողոցներէ հաւքուած դիակներն, եթէ նոքա անծանօթ լինին։

«Դեռ կը տեսնեմ զՏիւմա, կը գրէ Բլասսի, կանգուն, խեղճ գործաւորի մ'առջեւ, որ գլուխն ջախջախուած էր Վէնսէնի շոգեկառքին Բէշէլէրէն միոյն ներքեւ եւ որ անծանօթ դիակն բերած դրած էին անդ, քարերուն վրայ։ Պահապանին լոյսն, որ կ'առաջնորդէր զմեզ, կը լուսաւորէր հանդարտ ու ծանր կերպարանքն այդ աշխատաւորին, — երիտասա՛րդ մը։ «Պատուոյ դաշտի՛ն վրայ մեռած», կը խորհէր Տիւմա։ Սենեկին խորը կ'երեւար, մահաստուեր, ուրիշ դիակ մը նիհար, հատած, սպառած արեան պակասէ։ Ծերունւոյ մը դիակն էր այն։ Եւ ինչէ՞ մեռած. — Անօթութենէ՛։ Ճանրուն վրայ գտեր էին զայն։ Ինկած էր նա ողեսպառ։ Ո՛հ, ի՛նչ Րէվէյօնի գիշեր։ Եւ այն դաս մը մեռելածի՛ն մանուկներ զորս կը հաւաքեն ցգիտեմ ուրկէ, փողոցներու անկիւններէ, ու ա՛նդ կը բերեն։

— Փողոցն ամեն բանէ աւելի նորածին մանուկներ կ'ընծայէ, կ'ըսէր մեզ Մօռկի պահապաններէն մին։»

* * *

Մի քանի շաբաթներէ ի վեր շատ կը խօսուի ի Բարիզ Վիքթօրիէն Սարտուի մի նշանաւոր թատերգին վրայ, Թէօտորա, զոր ներկայացուցին անցեալ ամսոյ վերջն, Բօռդ–Սէն–Մառթէնի թատրոնին մէջ։ Արդարեւ խաղն սքանչելի է, որպէս եւ ներկայացումն։ Գեղասանաց խումբն, թատերական տեսարաններն, հագուստներու ճոխութիւնն ու պատմական ճշդութիւնն ամենուն զովեստից ու հիացման արժանացան։ Թատերական տեսակէտով Թէօտորա հրաշակերտ մ'է, ժողովուրդն, հետաքրքիր, հիացած, մերթ սոսկալով եւ մերթ զբօսնելով, կը լսէ ամեն երեկոյ Սարտուի երկն եւ բիւր ծափահարութեամբք կ'ողջունէ եւ կը տօնէ այդ մեծ թատերգակն։ Աներկբայ Սարտու ժամանակակից Ֆրանսացի թատերգակաց մէջ ամենէ պատուաւոր տեղերէ մին կը գրաւէ եւ իւր գործերէ շատերն գտած են մեծ ընդունելութիւն եւ պսակուած են յաջողութեամբ։ Դեռ երկու տարի յառաջ Սարտու գրեց թատերգ մը, Ֆէտօրա, որ մի քանի ամսուան մէջ 100 անգամէ աւելի ներկայացուեցաւ։ Այլ սակայն Սարտու, որպէս Ֆէտօրայի, նոյնպէս Թէօտորայի յաջողութեան մէջ ունեցաւ ամենազօր աջակից մը, Սառա Պէռնառ, որ կը կատարէ Թէօտորայի դերն։ Այդ արտակեդրոն կինն, որ Ֆրանսայի ու աշխարհի նշանաւորագոյն դերասանուհին է այսօր, մեծանուն անձնաւորութիւն մ'է եւ ունի տիեզերական համբաւ։ Կ'արժէ որ հայ ընթերցողներն ալ ճանչնան զինք։

Իբր կին, որպէս իբր դերասանուհի, Սառա Պէռնառ հասարակ արարած մը չէ։ Ջղային եւ զգայուն, քմահաճոյքներու ու խենդութեանց խառնուրդ մ'է իւր բնաւորութիւնը։ Գեղեցիկ չէ, այլ իւր երկար հասակն, իւր տժգոյն դէմքն, որ վրայ կը շողան երկու բոցարձակ աչուընք, իւր գեղեցիկ ձայնն, իւր ոսկէ ձայնն, որպէս կ'ըսեն Բարիզցիք, անդիմադրելի հրապոյր մը կուտան իրեն։ Տեսարանին վրայէ, լինի դաժան թագուհւոյ մը, լինի անմեղ աղջկան մը, լինի ցոփակեաց կնոջ մը երեւոյթին ներքեւ, միշտ կը յուզէ զքեզ, եւ միշտ կը դիւթէ։ Տխուր դերերու մէջ, անհնար է լսել իւր ձայնն եւ չ'արտասուել։ Նորա շեշտերն կը թափանցեն մինչեւ խորերն հոգւոյդ եւ անդ աներկբայ ծնունդ կուտան փոխն ի փոխ բիրարու բոլորովին հակառակ զգացմանց։ Ձայնն, ձեւերն, ակնարկն, կեքերու արտայայտութիւնքն այնքան բնական են որ մարդ կը մոռնայ պահ մը թէ թատրոնի մէջ է եւ կը կարծէ հանդիսատես լինիլ կենաց մէկ իրական պատկերին։

Սառա Պէռնառ արուեստագէտ մ'է բառին կատարեալ իմաստովը։ Աշխատած է պատկերահանութեան, քանդակագործութեան, դրականութեան։ Կ'ըսեն թէ գրած է իւր Յիշատակարաններն զորս պիտի հրատարակէ երբ թողու թատերական կեանքն։

Երբ Բարիզի թերթերը կը խօսին իւր վրայ, յաճախ չ'են տար իւր անունն եւ կը խօսին «մեծ արուեստագէտին» ու «մեծ ողբերգուհւոյն» վրայ եւ ամեն մարդ կը հասկնայ թէ Սառա Պէռնառին կ'ակնարկեն։ Թագուհի մ'է այդ կինն, ու Բարիզի ժողովուրդը խենդ կ'ըլլայ իւր վրայ։ Իւր եւ տեսէն ունի նա միշտ բանակ մը խնկարկուներ եւ գովասաններ։ Ահա այդ պատճառաւ է որ Սառա Պէռնառ, ներքին կենաց մէջ, դարձած է քմահաճոյ, նախանձոտ, անտանելի արարած մը։ Նա չարաչար գործածած է այն յատկութիւններ զորս բաղդը նուիրած է իրեն եւ իւր կեանքն երկար շարք մ'եղած է աղտոտ գործերու, եռութեանց, դայթակղութեանց։

Սառա կանուխ սկսած է խառնակեաց լինիլ. ծայրայեղ իւր իղձերու մէջ, շռայլ, անհաստատամիտ, յաճախ փոխած է սիրահար, որպէս թատրոն, ու հինգ տարի յառաջ թողուցած է նոյն իսկ իւր երկրին առաջին թատրոնն, որպէսզի կարենայ ազատ լինիլ ու շրջիլ, ինքնագլուխ, աշխարհէ աշխարհ, քաղաքէ քաղաք, ներկայացումներ տալով։ Այսպէս ահա շրջած է նա Ամերիկա, Անգլիա, Աւստրիա, Իտալիա, շահելով մեծամեծ գումարներ, զորս ծախսելու անդուսպ խանդն սպառած է կանուխ։ Սառա Պէռնառ աղքատ եւ պարտական է միշտ, եւ անցեալ տարի 1000 Ֆրանքի գումարի մը համար իւր պահանջատէրք քիչ մնաց ի վաճառ պիտի հանէին իւր կահ կարասեաց մի մասն։

Ու օր մը հանդիպեր է նա գեղեցիկ երիտասարդի մը յԱւստրիա, Վիէննայի հելլենական դեսպանական կցորդ, ու սիրեր է զայն, ու հրապուրեր է զայն։ Երիտասարդն թողուցեր է դիւանագիտական ասպարէզն. դերասան է եղեր, հնազանդելով Սառայի կամքին։ Օր մ'ալ կորդացինք Բարիզի թերթերուն մէջ թէ Սառա կ'ամուսնանա՞յ, թէ կ'ուզէ մնալ օրինաց շրջանակին մէջ, ուրկէ դուրս ապրած էր ց'այն վայր, թէ կ'ուզէ պարկեշտ լինիլ եւ ընտանիք կազմել։ Սառա եւ յոյն երիտասարդն, Տամալա, կ'երթան Լոնտոն եւ կը պսակուին բողոքական հովիւէ մը։ Ու վեց ամիս յետոյ Սառա կ'արտաքսէր նախանձոտ Տամալան, զոր խոչընդոտ կը գտնէր իւր ազատութեան։ Տամալա կը թողուր Բարիզն, կ'երթար զինուոր գրուիլ Ալճէրիոյ մէջ։ Ու կը հարցնէին Սառայի թէ ինչո՞ւ ամուսնացած էր. «Ամեն խենդութիւն ըրած եմ, կը պատասխանէր արտաքարգ կինն, ուզեցի ամուսնանալու խենդութիւնն ալ ընել։»

Առ այժմ, Սառայի վերջին սիրահարն եղաւ Ռիշբէն, որ մի քանի տարի յառաջ գրեթէ անծանօթ, այսօր կը նկատուի Ֆրանսայի ժամանակակից գլխաւոր բանաստեղծներէ մին։ Ռիշբէն բանաստեղծութեան Զօլան է։ Իւր ոտանաւորներն, բռնազննական (նաթիւրալիստ) դպրոցին սկզբունքներովն գրուած, մեծ աղմուկ հանեցին ի Ֆրանսա։ Վերջին քառորդ դարուն մէջ բնազննական գրականութիւնն մեծապէս աշխուժով եւ Պալզաքի դպրոցն մեծ յաջողութիւն գտաւ ու շատ հետեւողներ ունեցաւ։ Այդ գրական դպրոց, որ նըկատմամբ ուրիշ առթիւ պիտի խօսինք մանրամասնօրէն, ունի իւր հետաքրքրական կողմերն եւ է' վիպական դպրոցին համար ինչ որ սա եղաւ դասական դպրոցին համար 1830ի գրական յեղափոխութեան ատեն։ Ռիշբէն փորձեց մտցունել բնազննութիւնն նա'եւ ոտանաւորի մէջ եւ արտադրեց հրաշակերտ մը, որ առթիւ շատեր հաչհացին զայն իբր նոր բանաստեղծներու մեծագոյնն ի Ֆրանսա։ Գրեց երկու թատերգներ Ռոսդն (լը Կլէւ) եւ Նանա Սահէպ, որք գտան յաջողութիւն. այս վերջինոյն մէջ գլխաւորագոյն դերն վարեց Սառա Պէռնառ։ Դերասանուհին արտասանելով ամեն գիշեր Ռիշբէնի ոտանաւորներն, սիրահարեցաւ անոնց հեղինակին ալ, մանաւանդ որ գրագէտն այնքան գեղեցիկ է որքան տաղանդաւոր։ Ռիշբէն որ կին մ'եւ երկու զաւակներ ունի, լքեց զանոնք ու գնաց ապրիլ Սառայի հետ։ Սէրն կրթացուց զբանաստեղծն։ Թատերգակն ուզեց դերասան ալ ըլլալ, եւ տեսարանին վրայ ալ վարեց Սառայի սիրահարին դերն, որպէս իրական կենաց մէջ։ Հոյակապներու հեղինակն, նոր Մօլիէռ, հագաւ հնդկական իշխանի ոսկեճամուկ զգեստներ, շպար դրաւ դէմքին վրայ, ու եղաւ անձամբ ներկայացնել իւր գիւտերն, զի զուցէ չէր ուզեր որ Սառա ուրիշ սիրահար ունենայ նոյն իսկ տեսարանին վրայ։ Նա սակայն այդ կապն ալ երկար չտեւեց։ Երեք ամիս յառաջ օր մը առնալ մ'եկաւ մթագնել այդ սիրոյ արեւն ալ։ Ռիշբէն լքեց զՍառա, ու զղջացին դառնալով իւր օրինաւոր կնոջ գիրկն, թողուց Բարիզն, անդորրու մէջ քաւելու համար մեղքն զոր գործած էր։ Սառա բաւական օրեր հիւանդ մնաց այդ հարուածին վրայ, օրեր զորս անցուց ի Հավր, Բարիզի ժխորէն հեռու, Ովկէանի անհունութեան հանդէպ, ջանալով մոռնալ իւր սէրն ու կսկիծն . . .։

ՍՐԱՖՍ

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԻՆՆԸՍՈՒՆԱՄԵԱՅ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

Երկու շաբաթէ ի վեր է որ ստացանք 1885 տարւոյ համար Փարիզի Երկայնաբերդաց Գրասենեակին կողմանէ հրատարակեալ Տարեցոյցը։ Չկարծուի թէ մեր Օրացոյցին հետ այս գիրքը բաղդատել ըլլայ նպատակս։ Մեր Օրացոյցները գրեթէ ոչինչ են ասոր քով, թէպէտեւ սորա գինն (1.50 փրանք) անհամեմատ կերպիւ աժան է հատորին մեծութիւնն ի նկատի առնելով։ Միմիայն թուղթին եւ տպագրութեան գինն է այս, եւ պարունակութեանը համար վատնուած անհուն աշխատութիւնն ու գործին պատուականութիւնն եւ նա մանաւանդ մեր օրացոյցներուն հետ անբաղդատելի ըլլալը մէկ բառով կրնանք բացատրել եթէ ըսենք թէ Ֆրանսական կառավարութեան պաշտօնական հրատարակութիւններէն է այս։ 900 երեսէ բաղկացեալ հատորիս պարունակած բազմաթիւ օգտակար գիտելեաց գէթ ցանկը ներկայացնելով՝ մեր ընթերցողաց ծառայութիւն մը մատուցանել կը կարծեմ։

Ո՛չ Նուասսա, ո՛չ Արեւելքը տպողներն եւ հազիւ Արեւելքի մի կամ երկու ընթերցողները ծնած էին երբ Տարեցոյցն առաջին անգամ ըլլալով հրատարակուեցաւ։ Արդ՝ որեւ 1795ին էր, ըսել է այժմ 90 տարի, 90 հատորներ, որք ի սկզբան փոքր տետրի ձեւով, ապա հետզհետէ էջերուն թիւն աւելնալով եկաւ հասաւ 900 երեսի։ Այս տարուան հատորը, ինչպէս վերջին մի քանի տարուանները, խորանարդի ձեւ մը ստացած են։

Երբոր Տարեցոյցը բանաք, ի բաց առեալ յառաջաբանն որ գրեթէ նոյն է, ամեն տարի կը գտնենք կարգ մը տեղեկութիւնք տարւոյն գլխաւոր թուականներու մասին, ինչպէս եղանակներու սկիզբը, տօներու թուականներ, զանազան տոմարաց թիւերը, վերջապէս այնպիսի գիտելիք՝ որք կան նաեւ մեր օրացոյցներու սկիզբները։ Ասպա զանազան տեսակ թուականներու վրայ բաղդատական եւ հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւնք։ Թէ ի՛նչպէս կը հաշուեն այս ամենը եւ թէ ի՛նչպէս կարելի է ըստ Հրէից կամ ըստ Տաճկաց եւ կամ այլ ազգերու թըւականներով որոշեալ ժամանակ մը վերածել մեր թուականին։ Մասնաւոր կերպիւ այս նիւթին վրայ գրուածները բացատրելու համար պէտք է առանձինն յօդուած մը գրել։ Ուրեմն կը թողում մաղթելով որ նիւթերու տատասութիւնք միջոց տայ երեքչաբթի մը նուիրելու այս կէտին։

Հազիւ թէ այս ամենը 25 երես տեղ բռնած է։ Ապա Արեգակին, Լուսնոյ եւ Մոլորակաց շարժումներն ամեն օրուան համար նշանակուած են դիւրհասկանալի եղանակաւ շինուած տախտակներու մէջ։ Ամեն աւուր համար կը տեսնուի անդ թէ Արեգակն եւ Լուսին ժամը քանի՞ն կը ծնին եւ քանի՞ն կը մտնեն. մի' զարմանաք եթէ ըսեմ թէ ամեն տարւոյ տարեցոյցերուն մէջ փոփոխելի են այս ժամերը, հակառակ մեր օրացոյցներուն վերջին երեսը նշանակեալ ժամերուն, որոնք անփոփոխելի կը մնան ամեն տարի, որպէս թէ Արեգակն՝ ի բաց առեալ առօրեայ շարժումն՝ ուրիշ շարժում չունենար երկնից վերեւ։ Ցիրաւի այս փոփոխութիւնք շատ մեծ չեն, բայց կը նմանին մեր տաճկական ժամով ժամացոյցներուն, ըստ որոց իրաւացի է մեր շատերուն լսած օրհնութեան խօսքը թէ «Աստուած երկար օրեր պարգեւէ», քանի որ օրերը 24 ժամէ աւելի երկար եւ կամ աւելի կարճ կրնան ըլլալ։

Մոլորակաց գլխաւոր գիրքն եւ Արեգական ու Լուսնոյ խաւարմանց վրայ տեղեկութիւնք կը յաջորդեն ասոնց։ Գիտենք արդէն որ ասոնց մէջէն Մարտի 18/30ին Լուսնոյ խաւարումը տեսանելի է մեզ, ինչպէս նաեւ 12/24 Սեպտեմբերի Լուսնոյ խաւարումը մասամբ միայն տեսանելի։

Այլ բազմաթիւ աստեղագիտական տեղեկութիւնք մնմեանց կը յաջորդեն եւ 1885 տարւոյ համար օգտակար են այն ամեն անձանց որք իրենց պարապոյ ժամերը կ'ուզեն նուիրել գիտութեանց գեղեցկագոյնին։ Գիսաւորներու վրայ պատմական ընդարձակ տեղեկութիւնք, երկրիս չափերը, հաշուական տախտակներ, Լուսնոյ եւ Արեգական վերաբերեալ ժամերն որք Փարիզի համար հաշուած են, այլ քաղաքաց, զորօրինակ Կ. Պոլսոյ համար վերածելու եւն։ Կ'անցնիմ այս ամենը եւ կը թողում մակընթացութեան վերաբերեալ գիտելիքը զորս չէ կարելի անցաւոր կերպիւ թուել։

Աստեղագիտական տեղեկութիւն սոտ կ'առաքրին եւ տալաւին 270րդ երեսն ենք։

Ասպա կուգան տարբեր տեսակ կարգ մը տեղեկութիւնք որք են Չափք եւ Կշիռք Ֆրանսայի։ Թէ ի՛նչ է մեթրն, թէ ի՛նչ են մեթրական դրութեան հիմունքը եւն։ Ասոնց բնականաբար կը յաջորդեն օտար երկիրներու չափերու եւ կշռոց Ֆրանսականներուն հետ բաղդատումը, որոց մէջ մենք ալ կանք մեր հօխայովն, արշինովն եւն, թէպէտեւ պաշտօնապէս ընդունած ենք մեթրն եւ իրեն համապատասխանող չափերը։

Դրանք կը յաջորդեն սոցա։ Ի բաց առեալ զանազան երկիրներու դրամներու բաղդատական օգտակար ցուցակները՝ հետաքրքրական է այս գլխուն մէջ տեսնել ամեն տարի հրապարակ ելած թէ' Ֆրանսական եւ թէ' օտար մի քանի ազգերու նոր դրամներու արժէքը։

Այս բաժանման կցվերաբերին բաղադրեալ տոկոսներու եւ տարեգրոց ինչպէս նաեւ գլխավճարներու վերաբերեալ տախտակներ։ Շատ անգամներ տեսած եմ որ բաղադրեալ տոկոսի պարզ խնդիր մը ժամերով յոգնեցնէ առանց ուղիղ եզրակացութեան. այս տախտակները մէկ անգամէն, առանց հաշուելոյ ցոյց կուտան թէ 1 ղուրուշը այսքան տարուան մէջ քանի՞ կ'ըլլայ 0/0ին 4 կամ 5 կամ 6 բաղադրեալ տոկոսով։ Նմանապէս, ենթադրենք թէ որ եւ է գումար մը կը պարտինք եւ մտադիր ենք այս գումարը վճարելու համար տարուէ տարի որոշ հատուցում մը ընել։ Քանի՞ տարիէն ամբողջը կը վճարուի բաղադրեալ տոկոսի հաշւով։ Այս հաշիւը դիւրին կ'երեւի, բայց բաւական դժուարին է նամանաւանդ անոնց համար որ զօրաւոր չեն թուաբանութեան մէջ։ Տարեցոյցին մէջ մասնաւոր տախտակներ կան որոց մէջ այս հաշիւներն կատարուած եւ արձանագրուած են։

Վեց գլխաւոր մասանց բաժնուած են Աշխարհագրական եւ Վիճակագրական գիտելիք որք հատորին մէջ ստուար տեղ մը կը բռնեն։ Անդ կը տեսնենք թէ երկրիս ամենէն բարձր լեռն է Ասիոյ մէջ Կօրիզանքար (8840 մ.)։ Մեծն–Արարատ (այսպէս նշանակեալ է անունը) տասնեւմէկերորդն է բարձրագոյն լերանց մէջ 5155 մեթր բարձրութեամբ։ Բնակեալ վայրերու մէջ բարձրագոյնն է Թօք Ճալունկ (.°) Ասիոյ մէջ 4977 մեթր։ Բարձրութեան ցանկին մէջ կայ նաեւ երկրի բարձրագոյն շէնքերու ցուցակը որոց վերջիններէն է Պոլսոյ Այա–Սօֆիայի գմբէթը 58 մեթր կամարի բարձրութեամբ։

Ամենէն երկար ընթացք ունեցող գետերու ցանկ մ'ալ կայ, որոց երկարագոյնն է Միսիսիբին եւ Միսսուրին (7200 հազարամեթր). Դանուբը ցանկին վերջինն է 2800 հազարամեթրով։

Շարունակելով այս վիճակագրական քաղուածը, կը տեսնենք թէ Բրիտանական կայսրութիւնը 22,300,000 քառակուսի հազարամեթր ընդարձակութեամբ 303,000,000 հպատակ ունի, Ռուսաստան 98,000,000, Չինաստան 372,000,000, Միացեալ Նահանգք 51,000,000, Օսմանեան պետութիւն 42,000,000։ Տարածութեան կողմանէ Տաճկաստան հինգերորդն է։

Աւելի հետաքրքրական են ծովերու եւ ցամաքներու վերաբերեալ թուանշանները։ Հինգ ովկիանոսք երկրի մակերեւոյթին 100ին 73ը կը գրաւեն, ըսել է 3/4 էն քիչ պակաս։ Աշխարհի հինգ մասանց փոքրագոյնն է Եւրոպա. սակայն բազմամարդութեան տեսակէտով Եւրոպա երկրորդ է եթէ ոչ առաջին. ահա ցանկը.

Եւրոպա ունի		333	միլիոն	բնակիչ
Ափրիկէ	»	206	»	»
Ասիա	»	758	»	»
Ովկիանիա	»	37	»	»
Ամերիկա	»	100	»	»

Գում. երկրի բնկ. 1434 միլիոն

Մանրամասնօրէն նշանակեալ են Երկրի մէն մի մասերու տէրութեանց բաժանումը, քաղաքաց բնակչաց թիւը, տարածութիւնքը եւն։ Բայց ստիպեալ եմ այս ամենն անցնելու, որպէս զի կարենամ խօսիլ միայն մի բանի վրայ, այն է երկրի գլխաւոր քաղաքաց աշխարհագրական դիրքը տուող ցուցակին, ուր կը հասնինք Տարեցոյցին կէսին։

Այս ցանկին որքան կարեւոր ըլլալը դիւրին է հասկնալ երբ որ ըսենք թէ քաղաքի մը մէջ գտնուած ատեննիս առանց նոյն քաղաքին երկայնութեան եւ լայնութեան աստիճաններն ունենալու չենք կարող անդ աստեղագիտական ամենապարզ գործողութիւն մը կատարել։ Տեղւոյ մը ժամը գտնել, երկնային մարմնոց շարժմունքը տեսնել գիտել, տեղւոյն կլիմային վրայ եւ այլ ընդհանուր կերպիւ տեղեկութիւն առնել եւ երկրագնդին վրայ անոր դիրքը ճշդիւ ունենալ միմիայն երկայնութեան ու լայնութեան աստիճաններուն ծանօթութեամբը կարելի կ'ըլլայ։

Ահաւասիկ մի քանի ասիական գլխաւոր քաղաքաց դիրքն.

Մեծն Արարատ	Լայն.	39·42·24	Հ.
	Երկ.	41·57·30	Արլք.
Կ. Պոլիս	Լայն.	41·0·16	Հ.
	Երկ.	26·38·50	Արլք.
Կարին	Լայն.	39·55·16	Հ.
	Երկ.	38·58·8	Արլք.
Զմիւռնիա	Լայն.	38·25·38	Հ.
	Երկ.	24.48·6	Արլք.
Տփղիս	Լայն.	41·41·46	Հ.
	Երկ.	42.29·3	Արլք.

Օսմանեան պետութեան վերաբերեալ վիճակագրական տեղեկութիւնք լի են հարցական նշաններով։ Այսու ամենայնիւ մի քանի համառօտութիւնք զուցէ օգտակար ըլլան մեր ընթերցողաց։

Օսմանեան պետութիւնը կը բաղկանայ,

		ք. հզրմթր	բնակիչք
յԵւրոպա	(Տաճկաստան	271104	6279000
	(Հարկ. երկիր	62948	1998000
յԱսիա		1890550	16237000
յԱփրիկէ		3934000	17420000
		6158602	41934000

Շարունակելով այս քննութիւնքն որք մէն մի պետութեան համար ընդարձակօրէն կատարուած են, ի վերջոյ կուգայ ցանկ մը այն քաղաքաց ուր 100,000 է աւելի բնակիչք կան։ Ամենէն բազմամարդ քաղաքն է Լոնտրա 3,815,000 բնակչօք (1881ի մարդահամար), Փարիզ 2,269,000, Պերլին 1,122,000, Վիէննա 1,104,000, մնացեալ քաղաքները միլիոնէն պակաս են. Կ. Պոլիս 600,000 բնակչօք նշանակեալ է։

Ֆրանսայի վրայ մասնաւորապէս տրուած ընդարձակ եւ մանրամասն տեղեկութիւնք կ'ամբողջացնեն եւ կը վերջացնեն աշխարհագրական ու վիճակագրական գիտելիքը։

Ասպա կը տեսնենք կարգ մը տախտակներ որոց մէջ է ապահովագրական ընկերութեանց համար մարդկային կենաց հաւանականութեան տախտակ մը որ ընդունուած է անգլիական քսաներկու ընկերութեանց կողմանէ։

Օդաչափով լերանց բարձրութիւնները չափելու համար մասնաւոր հաշիւներու եղանակը եւ այլք գտա դըլլիս կը կազմեն։ Ասկէ զատ կան բազմաթիւ բնագիտական, տարրագիտական, երկրաբանական եւ այլ օգտակար տեղեկութիւնք որոնք ստէպ կը փնտռուին եւ նոյն իսկ մասնագիտաց համար մեծ օգուտներ ունին։

Յօդուածս աւարտելու համար շատ բաներ զանց առի եւ կը տեսնեմ որ հազիւ կըրցայ հասնիլ այն կէտին որոյ վրայ ընդարձակօրէն գրել կ'արժէ։ Այն է Տարեցոյցին վերջին մասը ուր մեծամեծ գիտնոց կողմանէ պատրաստուած աշխատութիւնք կը հրատարակուին եւ բազմաթիւ անձինք տարեցոյցը կը գնեն միմիայն վերջին յօդուածոց համար։ Անցեալ տարի (1884 տարեցոյցը) կը պարունակէր Բնութեան Մեծ Պատահականներու վրայ Պ. Ֆէյի մի աշխատութիւնը որ մաս առ մաս ներկայացուեցաւ Արեւելքի ընթերցողաց։ Այս տարի ալ աւելի պատուական գրութիւն մը կայ դարձեալ Պ. Ֆէյի հեղինակութեամբ, որոյ նիւթն է Տիեզերաց կազմութիւնը։ Արեւելքի ընթերցողաց մի քանի ամիս առաջ ներկայացուցի այս աշխատութեան համառօտութիւնը զոր քաղած էի հեղինակին Փարիզի գիտական Ակադեմիոյ մէջ տուած բացատրութիւններէն։ Այսուհանդերձ ներկայ գրութիւնը թէ' ընդարձակութեամբը, թէ' հեղինակին պարզ, յստակ եւ դիւրիմաց ոճովը մեծ աղմուկ պիտի հանէ գիտական աշխարհի մէջ, ինչու որ իւր Տիեզերաց կազմութեան բացատրութիւնը հակառակ է ցարդ ընդունուածներուն, որոց հիմն էր Լաբլասի տուած օրէնքը։

1885 տարւոյ Տարեցոյցին մէջ կայ նաեւ ընտիր աշխատութիւն մը որոյ նիւթն է մոլորակներու միմեանց վրայ փոխադարձ ազդեցութիւնքը, որովք կը շեղին իրենց սովորական ընթացքէն։ Պ. Թիսրան, աստեղագէտ, եւ հեղինակ այս գրութեան, արդէն ծանօթ է մեզ իբր մեծ չափագէտ իւր այլ հեղինակութեամբք եւ եթէ զինքը չճանչցող մէկը կարդայ իւր աշխատութիւնը, կարող մտքի մը արտադրութիւնը ըլլալը կ'զգայ անմիջապէս։

Իննսունամեայ հրատարակութիւն մը առաջին անգամ ըլլալով հայ ընթերցողաց ծանօթացնելով ցաւ կ'զգամ տեսնելով որ մեր օրացոյցը պատրաստողներն ալ կա'մ անտեղեակ գտնուած են այս եւ նմանօրինակ Տարեցոյցերու եւ կա'մ տեղեակ ըլլալով հանդերձ անօգուտ համարած են սոցա հետեւիլ։ Արդար ըլլալու համար պէտք է վկայեմ որ երկու տարիէ ի վեր Ազգ. Հիւանդանոցի ընդարձակ Օրացոյցին մէջ տեսնուած ազգային վիճակագրական տեղեկութիւնք թէ' խիստ լաւ պատրաստուած են եւ թէ' խելացի եղանակաւ դասակարգուած. այլ բաւական չէ այնքանը եւ վերոյիշեալ օգտակար գիտելիքներէ զատ տակաւին կարգ մը տեղեկութիւնք կրնան տեղ գտնել օրացոյցին մէջ, որ մինչեւ վերջին տարիներս մի միայն կրօնական տօները ցոյց տալէ զատ ուրիշ ծառայութիւն չէ մատուցած։

Այս դիտողութիւններն ընելով մեր Օրացոյցին վրայ դրադատութիւն ընել չէ նպատակս, ոչ ալ յաջս ժողովրդեան բարեգործական հաստատութեան մը հրատարակութիւնը անուանարկել. այլ ցոյց տալ կը փորձեմ թէ շատ կատարելագործութիւններ կրնայ ի գործ դրուիլ սոյն ձեռնարկին վրայ։ Վերջին երկու տարւոյ օրացոյցներու մէջ վիճակագրականին յաւելմամբ չեմ կարծեր որ հրատարակիչք վնասած ըլլան եւ երբ ժողովուրդն աւելի պահանջէ՝ գործը բարեկարգելով թէ' բարոյական եւ թէ' նիւթական շահերն կ'աճին հաւասարապէս։

Յ. ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, 12 — 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ՑՈՐԵՆ.— Հրապարակը թոյլ վիճակի մէջ է, տկար գներով գնողներ կան։ Հասաւ 30,000 գրիւ կակուղ ցորեն, 3,000 գրիւ կարծր ցորեն և 12,000 գրիւ Կիրգա։ Վաճառեցաւ 2,000 գրիւ կարծր ցորեն, 25,000 կակուղ եւ 13,000 գրիւ Կիրգա։ Պատրաստ 7,000 գրիւ Կիրգա և 24,000 գրիւ կակուղ ցորեն։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ.— Այս շաբթու վաճառում տեղի չէ ունեցած, պատրաստ ապրանաց պակասութեան պատճառաւ։

ԳԱՐԻ.— Այս շաբթու վաճառեցաւ 8,000 գրիւ ի գին 11½-12¼ ղշ. գրիւը։ Պատրաստ 8,000 գրիւ։ Գները տկար և գնողք կը պակսին։

ՋԱՎՏԱՐ.— Այս շաբթու 100,000 օխա ապրանք վաճառեցան ի գին 13½ ղշ. օխան։ Հրապարակը բանուկ է, և գնողք չեն պակսիր։

ԼՈՒԲԻԱ.— Այս շաբթու իբր 50,000 օխա Բուրսէյի և Դանուբի ապրանք վաճառեցան ի գին 120-140 ղշ. 100 օխան։ Պատրաստ իբր 105,000 օխա, որոց 95,000ը Դանուբ և 10,000ը Բուրսէյի։ Գնորդք կը պակսին և գները տկար են։

ԲԱԿԼԱ.— Շաբթուս գործ չէ եղած այս տեսակին վրայ։ Գները մնացուն են ի գին 25-26 փարա օխան։

ՍԻՍԵՌՆ.— Այս շաբթու վաճառեցան 6,000 օխայ ապրանք Պալըքէսէր ի գին 40-48 փր օխան։ Գները տկար, պահանջը աննշան է։

ՔԹԱՆԱՀՈՒՆՏ.— Այս շաբթու գործ չէ եղած տեղս. գները մնացուն են, 26 ղշ. լաւ տեսակաց և 25 խառնուրդներու համար։

ՍՈՒՍԱՄ.— Այս շաբթու իբր 5,000 օխա Մէրսինի ապրանք վաճառեցան ի գին 108-110 փր։ Պատրաստ 200,000 օխա Մուտանիոյ և Զմիւռնիոյ։ Գները տկար են և գնողք կը պակսին,

ՔԱՆԱՐԵԱ ԵԷՄԻ.— Այս շաբթու գործ չէ եղած, բայց գները բռնուած են։

ՔԷՆՏԻՐԻ ՀՈՒՆՏ.— Որևիցէ գործ չէ եղած այս շաբթու. ապրանք կը պակսին և գները անուանական են։

ԱՓԻՈՆԻ ՀՈՒՆՏ.— Գործ մը չէ եղած, ոչ գնող կայ եւ ոչ ալ մթերք։

ԲԱՄԲԱԿԻ ՀՈՒՆՏ.— Գործ չըլլար. գնող չկայ։

ԱԼԻՒՐ

Հասած ապրանաց պակասութեան պատճառաւ, տկար գներով գնողներ կան։ Վաճառեցաւ 22,000 պարկ։ Պատրաստ 15,000 պարկ, որոց 10,000 պարկը Օտէսա, 5,000ը Պրայլա, Վառնա և տեղական։

ԳԱՂԹԱԲԵՐՔ

ՇԱՔԱՐ.— Հասաւ 2,640 պարկ։ Վաճառեցաւ 3,190 պարկ։ Պատրաստ 2,000 պարկ։ Հրապարակը խիստ գործօն է և գները բռնուած։

ԽԱՀՈՒԷ.— Հասաւ 1,500 պարկ։ Վաճառեցաւ 2500 պարկ։ Պատրաստ 5,000 պարկ։ Հրապարակին գործունէութիւնը կը շարունակուի և այս գներով այս շաբթու մեծ վաճառումներ տեղի ունեցան։

ԲՐԻՆՁ.— Հասաւ 2,500 պարկ Հնդկական եւ 1000 պարկ տեղական։ Վաճառեցաւ 2000 պարկ Հնդկական և 1700 պարկ տեղական։ Պատրաստ 5,500 պարկ, որոց 800ը Իտալական և 4500ը Հնդկական։ Գները տկար են։

ՄՈՄ.— Հասաւ 3400 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 3,900 սնտուկ։ Պատրաստ 4,500 սնտուկ։ Անփոփոխ գներով գնողք կան։

ՔԱՐԻՒՂ.— Հասաւ 19,000 սնտուկ Ռուսական։ Վաճառեցաւ 5,000 սնտուկ Ամերիկեան և 300 վարիլ և 3,000 սնտուկ Ռուսական։ Պատրաստ 32,000 սնտուկ Ամերիկայի և 25,000 սնտուկ ու 2,000 վարիլ Ռուսական։ Հրապարակը հաստատ է բաւական. վաճառողք կը բռնեն գներնին։

ԱՊԱԿԻ.— Հասաւ 1,500 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 1500 սնտուկ։ Պատրաստ 6,000 սնտուկ։ Այս ապրանաց գները տկար են բայց գնողք անպակաս։

ՊՂՊԵՂ.— Այս շաբթու ամենեւին գործ մը չէ եղած։

ՈՐԴԱՆ ԿԱՐՄԻՐ.— Նշանակելի կարեւոր գործ չկայ։

ՈԳԻ

ԱԼՔՈԼ.— Հրապարակը հանդարտ է։ Հասաւ 80 տակառ։ Վաճառեցաւ 50 տակառ։ Պատրաստ 350 տակառ։

ՌՈՄ.— Այս շաբթու վաճառմունք թոյլ էին բայց գները անփոփոխ։ Հասաւ 500 տակառակ։ Վաճառեցաւ 30 տակառակ։ Պատրաստ 1100 տակառակ։

ՄԵՏԱՂՔ

ԵՐԿԱԹ.— Կարեւոր փոփոխութիւն չկայ, շարժումը լաւագոյն է զի գնողներ կը տեսնըւին հրապարակին վրայ հակառակ եղանակի աննպաստութեան։ Տեղս այս շաբթու բաւական գործեր եղան, որք 200 թօնօյի կը հասնին։ Հասաւ 200 թօնօ։

ԱՆԱԳ.— Հասաւ 70 տակառակ։ Վաճառեցաւ 80 տակառակ։ Պատրաստ 110 տակառակ։ Պահանջը լաւ է հաստատ գներով։

ՁԷԼԻԿ.— Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 200 սնտուկ։ Պատրաստ 1,700 սնտուկ։ Հրապարակը հանդարտ է. գները բռնուած են։

ՔԱՐՓԻՑԱ.— Հասաւ 500 տակառակ։ Վաճառեցաւ 1,500 տակառակ։ Պատրաստ 19,500 տակառակ։ Շաբթուս վաճառումն կը շարունակուի բռնուած գներով։

ԹԷՆԷՔԷ.— Հասաւ 200 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 100 սնտուկ։ Պատրաստ 800։ Հրապարակը հանդարտ է, գները մնացուն։

ՃԻՆԿՕ.— Հասաւ 80 տակառակ։ Վաճառեցաւ 50 տակառակ։ Պատրաստ 800 տակառակ։ Հրապարակը հաստատ է, բռնուած գներով։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ

ՄԱՀՈՒՏԻ.— Այս շաբթու 20 հակի չափ ամբողջ ևարտա վաճառեցան ի գին 5 ղշ. լիպրան։

ԼՈՆԿ ԳԼՕԹ.— Վաճառում չկայ։

ԵԷԼՔԷՆ ՊԷՁԻ.— Այս շաբթու իբր 1,000 կտորի չափ ապրանք վաճառեցան ի գին 3½-4 ղշ. լիպրան։

ԽԱՄ ԱՍԹԱՐ.— Այս շաբթու իբր 100 կտոր ապրանք վաճառուած է, գները խիստ թոյլ են։

ԹԷՆՁԻՖ.— Այս շաբթու կարեւոր վաճառում չկայ. գները թոյլ են։

ՊԱՍՄԱ.— Շաբթուս ամենեւին գործ չէ եղած. գները տկար և գնորդք կը պակսին։

ՄԱՆԱԾ.— Գործառնութիւնք միջակ էին այս շաբթու շրջակայից համար. բայց գները հաստատ են։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ

Շաբթուս հրապարակը կարի հանդարտ էր, բայց գները լաւ բռնուած են գլխաւորաբար վաճառատունը գտնուող ապրանաց համար։ Հասաւ 1800, վաճառեցաւ 2,500 թօնօ։ Պատրաստ 13,000 թօնօ։

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԹԻՔ.— Այս շաբթու վաճառեցաւ 30 հակ Էնկիւրիւ որոց 10ը 20 ղշ. և 20ը 19¾ օխան։ Պատրաստ 5,500 հակ։ Հրապարակը իւր հանդարտութեան մէջ կը շարունակէ. գները տկար են գրեթէ առանց գնողի։

ԲՈՒՐԴ.— Շաբթուս 111,000 օխայի չափ ապրանք վաճառեցան առաջինն 7½ երկրորդն 5½ և երրորդն 3½ ղշ. օխան։ Այս գներով գնողներ կան։

ՄԵՏԱՔՍ.— Վաճառեցաւ 23 հակ Քօզանտ 192-212 և 37 հակ Բէչէզ 27-30½ Ֆրանք. 5 հակ Քութայիս ի գին 71½ ղշ. մէճիտ օխան։ Պատրաստ 300 հակ։ Հրապարակը հանդարտ է։

ԲԱՄՊԱԿ.—Պատրաստից պակասութեան պատճառաւ գործառնութիւնք աննշան են։

ՔԷՆՏԻՐ.—Տեղւոյս համար գործ կայ, իսկ դրսի համար ամենեւին։

ԿԱՊԵՐՏ.— Շաբթուս վաճառեցաւ 198 հատ ի գին 50-57 Ֆր. հատը։ Պատրաստ 4000 հատ։ Հրապարակը հանդարտութեան մէջ կը շարունակէ, գնորդք սակաւաթիւ են, և գները ընդհանրապէս թոյլ։

ԱՖԻՈՆ.— Այս շաբթու վաճառեցան 4 կողով պարսկական ի գին 210-220. 3 կողով Քարահիսարի չըքընթը 140 և 130էն 2 կողով Նալը-խանի չըքընթը։ Պատրաստ 340 կողով։ Հրապարակը հանդարտ և գները թոյլ են։

ՔԻԹՐԷ.— Այս շաբթու վաճառեցաւ միմիայն 500 օխայ բռնուած Քայսերիի, 24¾ ղր 1500 օխայ բաւական Նիկտէի 21¼ ճերմակ, և 1000 օխայ բնական ճերմակ Անքօրայի 21 ղր օխան։ Պատրաստ 35,000 օխայ։ Հրապարակը հանդարտ է և գները բռնուած։

ՄԱՀՄՈՒՋԻՔ.— Այս շաբթու վաճառեցաւ 100 օխայ սարին ի գին 80 ղշ։ Պատրաստ 100 օխայ։ Սարին տեսակաց համար պահանջը լաւ է։

ՍԱԼԷՊ.— Այս շաբթու վաճառում տեղի չունեցաւ։

ՄԵՂՐԱՄՈՄ.— Այս շաբթու վաճառեցաւ 700 օխայ 18¾-19 ղշ. օխան։ Պատրաստ 1,500 օխայ։ Հրապարակը բանուկ է։

ԿԱՂԻՆ.— Այս շաբթու վաճառեցաւ 300 պարկ Եգիպտոսի համար ի գին 73 ղր։ Հրապարակը հանդարտ է։

ՃԷՀՐԻ.— Այս շաբթու վաճառեցան 27 պարկ Գայսար 8-8¼ ղշ., 44 պարկ Թօքաթ 6 ղշ. օխան։ Պատրաստ 1,500 պարկ։ Հրապարակը տկար և գները թոյլ։

ՄԱԶԻ.— Այս շաբթու վաճառում տեղի չունեցաւ։

ՄՈՐԹ.—Այս շաբթու ամենեւին վաճառմունք տեղի չեն ունեցած։

ԵՂՋԻՒՐ.— Այս շաբթու գործ չկայ։

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

Ցորեն Կիրգա Ռուսիոյ	Լիպրայ	57—60	Ղշ. 20—21½	Քիլէն	
» կարծր	»	57—60	» 19—21	»	
» Կակուղ Կալաց և Պրայլա	»	56—57	» 19—20	»	
» » Պուլղարիոյ	»	57—59	» 16—19½	»	
» » Բուրսէյի	»	57—59	» 18½—19	»	
Եգիպտացորեն, Կալաց, Իպրայիլ և Օտէսա	»		» 12¾—	»	
» » Օրտու և Տաճկական			» 12½—	»	
Գարի կակուղ			» 12½—13¼	»	
» հաստ			» 11¾—	»	
Ջավտար			» 13½—	»	
Քթանահունտ (քէթէն թօհումը)			» 25—26	»	
Գանար եէմի			Փր 14 — 48	Օխայ	
Նօխուտ Պալըքէսէր			» 40 — 48	»	
» Աթէնք			» 40 — 42	»	
Քէնտիրի հունտ			» 70 — 72	»	
Պակլա			» 25 —26	»	
Սուսամ Մուտանիա Պալըքէսէր			» 98 —100	»	
» Մէրսին			» 108 —110	»	
Աֆիոնի հունտ			» 57 — 59	»	
Լուբիա Օրտու			» 110 —	»	
» Դանուբ և Բուրսէյի			» 125 —145	»	
Օտէսա Ա. Ալիւր			Ղրշ. 105 —112	Պարկը	
» Բ. »			» 95 —105	»	
» Գ. »			» 82 — 85	»	
Ազիմա			» 82 — 85	»	
Պրայլա տեղականի հետ խառնուած			» 75 —	»	
Պրայլա			» 75 —	»	
Վառնա			» 76 — 78	»	
Շըմէնտըֆէր			» 68 —	»	
Խահուէ			Ղշ. 7·00-7·30-7·60-8·00 Օխյ.	100	ոսկին
Լեղակ պէնկալ	»	60— 120	»	»	»
» Քուրբայ	»	20— 55	»	»	»
Որդան կարմիր սեւ	»	17— 18	»	»	»
» կարմիր թուխ	»	13— 16	»	»	»
Պղպեղ	»	11½—12¼	»	»	»
Կինամոն (դարչին)	»	4½-5	»	»	»
Գարէնֆիլ	»	8—9	»	»	»
Թէյ սեւ սարին	»	12— 17	»	»	»
Թէյ առաջին և լաւ	»	27— 80	»	»	»
Շաքար Հոլանտիոյ	»	142—	կենդինարը 103	»	
» Դրիէսթէ Ա. (պարկի մէջ)	»	126—	»	»	»
» » Բ. (»)	»	120—	»	»	»
» » Գ. (»)	»	114—	»	»	»
Ծծումբ	»	34—35	»	100	
Խունկ (Գիւնլիւք)	»	100—120	»	»	»
Բրինձ Իտալիոյ Ա. Ռիզօն	Ֆրանք	44—	Պարկը	»	»
» » Բ. »	»	43	»	»	»
» » Ա. սովորական	»	40½	»	»	»
» » Բ. »	»	38½	»	»	»
» » Գ. »	»	37	»	»	»
» Հնդկական	Ղրշ.	118—127	»	»	»
Գօլա Գաղիական	»	3½	Օխյ	»	»
» Անգղիական	»	148—150	Սնտուկը	»	»
Մոմ	Ղրշ.	7¼—	Քիլօ	»	»
,, Գաղիական	»	38—	»		»
Կազ Ամերիկայի սնտուկ	»	29—35½		»	»
» Ռուսիոյ	»	26½—32	»	»	»
» » (վարիլի մէջ)	Փարայ	47—	Օխյ	»	»
Ոգի Ռուսիոյ Օլատօֆքա 16 աստիճան	Ծխայ	24½—25		1 Ռոկայ	
» » Սօտինսքի	»	28—			»
» » Էսթրաֆէն	»	28—			»
» Վար տեսակ Սէլանիկ և այլն	»	28—32			»
Ռոմ Թրիէսթէ	Կալլօն	21—21½			»
» Անգղիոյ		10—10½			»
Անգղիական երկաթ (չուպուղ)		41		կենդինարը	
» Երկաթ (տէմէտ)		42			»
Շուէտի » (չուպուղ)		75 —			»
» » (տէմէտ)		77			»
Տախտակ » (Սաճ) թիւ 1— 4		61 —			»
» » » » 5—10		67 —			»
» » » » 11—14		76 —			»
Կլոր		87			»
Չէմպէր սովորական		55			»
» Մեծ դիրք		58 —67			»
Անագ (գոլայ)		570—			»
Կապար (սաչմա)		118			»
» Տախտակ		100—			»
» Խողովակ		2¾—		օխան	
Ձէլիք	Ղրշ.	122—130		Սնտուկը	
Գարֆիցա · · · · 45 քիլոնոց	»	58— 61		Վարիլը	
Թէնէքէ	»	183—184		2 Սնտուկը	
Պղինձ	»	11-11¾	Օխյ	»	
Ճինկօ	Ֆրանք	69—70		100 Օխյ	
Հանքածուխ Նիւգասըլ (ի վաճառատուն)	23 Շ. 0 Բ. Շ.		Բ.	Թօնօն	
» » (ծովու վրայ)	20 » 0 » 21		» 6 »	»	
» Գարտիֆ (ի վաճառատուն)	23 » 6 » 24		» 0 »	»	
» » (ծովու վրայ)	22 » 0 » 22		» 6 »	»	
» Հարթըլբուլ	28 » 6 »		» »	»	
Լիվերբուլ · · · · (անուանական)	— » 0 » —		» - »	»	
Մահուտի	Ղրշ.	3¾—5¼	Լիպրան	Ոսկի 110	
Ամերիգան ամբողջ եարտա	»	4¼— 5½	»	»	»
» պակասաւոր	»	5¾ —6¼	»	»	»
Ասթարցու (լօնկ գլօթ) լաւ տեսակն	»	4—5	»	»	»
» » » փոքր լիպրա	»	4⅞- 5	»	»	»
» » » Ներկուելու (գօտինքթն)	»	5¼- 5⅜	»	»	»
Եէլքէն պէզի լաւ տեսակ	»	3½- 4¼	»	»	»
» » երկրորդականք	»	2¾-3¼	»	»	»
Խամ ասթար (չըրթինկ) լաւ տեսակ	»	42 — 72	Թօփը	»	»
» » » միջին »	»	35 — 59	»	»	»
» » » վար »	»	32 — 42	»	»	»
Մինչ 4 թիւ (չափալը) 3 թօփը (30-35-38 ինչ.)	Ղրշ.	40—		»	112
» 16 » (Թէնկիֆ) » » (· · · · · · ·)	»	35—38		»	»
» 26 » (Աքօչիա) » » (· · · · · · ·)	»	48 —		»	»
Մանած վաթէր · · · · 4—14	Ղրշ.	34—37	փաքէթը	»	106
» » · · · · 16—24	»	44—48	»	»	»
» Էքստրա (Ֆիլէմէնկ) · · · · 4—14	»	38—53	»	»	»
» » (· · · ·) · · · · 16—24	»	48—58	»	»	»
» Էքստրա դրօմիթօն · · · · 16—24	»	63—64	»	»	»
» Մալի · · · · 4—14	»	52—58	»	»	»
» » · · · · 20—24	»	68—72	»	»	»
» Կարմիր Իտալիոյ · · · · 20—24 լաւ	»	50—70	»	»	»
» » » · · · · 20—	»	50—63	»	»	»
» » Զուիցերիոյ թիւ 20	»	70-82	»	»	»
» » » » 4-14	»	70—75— 80	»	»	»
Թիֆթիք առաջին տեսակ	Ղշ.	20 — 21	օխյ	100	ոսկի
» երկրորդ »	»	7 —	»	»	»
» սարին »	»	4 — 5	»	»	»
» Վան	»	12½—	»	»	»
Բուրդ Քասապ պաշի Ա.	»	4 — 7½	»	»	»
» » » Բ.	»	—	»	»	»
» Քըրքմա Ա.	»	3- 6	»	»	»
» » Բ.	»	3½—4½	»	»	»
Մետաքս Խօզանտ	»	182 —205	»	»	»
» Նուխի	Ֆրնք	38 — 42	»	»	»
» Բէչէ	»	27 — 34	»	»	»
Բամպակ Հալէպ	Ղշ.	5¾—5⅞	»	»	»
» Ատանա	»	6 —6¼	»	»	»
» Իզմիր և շրջակայք	»	6½-7¼	»	»	»
Աֆիոն Մալաթիա	»	210—220	»	»	»
» Սէլանիք	»	—	»	»	»
» Չիլէ Թօքաթ	»	190—200	»	»	»
» Պալըքէսէր	»	180—	»	»	»
» Էնկիւրիւ	»	170—175	»	»	»
» Նալը խան Պէյ պազար	»	165—170	»	»	»
» Կէյվէ Պիլէճիք	»	160—165	»	»	»
» Չըքընթը	»	110—130	»	»	»
Քիթրէ առաջին ճերմակ	»	30 — 32	»	»	»
» աշխատուած ճերմակ	»	25 — 26	»	»	»
» լաւ բնական »	»	21 — 22	»	»	»
» սովորական »	»	—	»	»	»
» լաւ դեղին	»	18 — 20	»	»	»
» երկրորդ դեղին	»	16— 17	»	»	»
» Ջամուր	»	3 — 4	»	»	»
Սալէպ լաւ տեսակ	»	16- 17	»	»	»
» երկրորդ տեսակ	»	15—15½	»	»	»
Մահմուզիէ առաջին ճերմակ	»	200 —250	»	»	»
» երկրորդ	»	110 —160	»	»	»
» երրորդ	»	80 —100	»	»	»
Մեղրամոմ լաւ տեսակներ	»	19½ —	»	»	»
» սարին »	»	18 — 19	»	»	»
Կաղին Տրապիզոն	»	71—	կենդնր	»	»
» Քէրասունի	»	73—	»	»	»
Ճէհրի Էկին	»	7½-8	Օխյ	»	»
» Քայսար	»	8-	»	»	»
» Անկորա	»	7-	»	»	»
» Թօքաթ	»	6-6½	»	»	»
» Զօրում	»	5-5½	»	»	»
» Վար տեսակներ	»	—	»	»	»
Եղջիւր 200 գլխի հաշիւ	»	3½— 4		»	»
Մորթ գոմէշի չոր	»	7—8		»	»
» թաց	»	6¼—6½		»	»
» կովի չոր	»	9¼—9½		»	»
» թաց	»	5¾— 6		»	»
» Ոչխարի	»	16 — 22		»	»
» Այծի	»	21 — 28		»	»
» Գառին	»	—		»	»
» Այծուկի	»	—		»	»
» Նապաստակի	»	4¼—5		»	»

ԻԶՄԻՐԻ և ՔԻՈՍԻ ՕՂԻ
Ամենալաւ տեսակէն կը ծախուի Ղալաթիա Սարնըճըլը խան թիւ 3։
7—8

ՏՕՔԹ. Խ. Կ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
Ղ. Փողոց · · · · , Սելամսըզ Բ․․, Թալըմհանէ փողոց Բ․․ 251

Վկայեալ Ամերիկայի «Վերմընդ» բժշկական համալսարանէն և Պոսդոն քաղաքի մէջ չորս տարի հիւանդանոցաց մէջ իբր քաղաքային բժիշկ մեծ յաջողութեամբ գործած է։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր։ Երկուշաբթի օրերը կը գտնուի նաեւ Նոր-Թաղի դեղագործ Ստեփան աղայի դեղարանը։ Ուրբաթ օրերը ձրի է մինչ կէս օր։ Վկայեալ աղքատք միշտ ձրի կը դարմանուին։

ՏՕՔԹ. Խ. Կ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ
4—15

ՏՕՔԹ. Ժ. ՍԱԳՍ

Մանկաբարձ բժիշկ վկայեալ Պերլինի համալսարանէն, մասնագէտ իգական սեռի հիւանդութեանց համար։ Տօքթ. Սագս որ նոր եկած է Պերլինէն, կը բնակի Բերա, Վենետիկ փողոց, թիւ 5, Շէյխ էֆէնտիի նորակառոյց շէնքին մէջ։ Հիւանդ կընդունի առաւօտեան ժամն 8-10 և երեկոյեան ժամը 12-3 (ըստ Եւր)։

Ժամը 10էն 12 Բրիտանական դեղարանը կը գտնուի և ժամն 3էն 5 Պոլիս, Սէրիւդ դեղարանն։ Ջղային հիւանդութեանց համար ելեքտրական գործողութիւնք կը կատարուին։ Մանրադիտական գործանոց։

Աղքատ հիւանդք ձրիաբար կը դարմանուին։

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ
Է Թ․․ Փողոց, ․․․․․ թիւ 70

Այս վաճառատուն՝ որ մէկ տարիէ աւելի ժամանակէ հետէ իւր յաճախորդները գոհացնելու ջանք չէ խնայած, կը ծանուցանէ թէ Չինաստանի և Ճավայի բերքերէն այս անգամ զանազան տեսակ ընտիր թէյեր (․․) բերել տուած է յատկապէս, եւ կը խնդրէ սիրելի ազգայիններէ, մանաւանդ գաւառացի Հայ ․․․․․․ որպէս զի հաճին գէթ միանգամ ի մօտոյ տեսնել իւր ապրանքներն և փորձել թէ՛ տեսակաց լաւութիւնը, եւ թէ՛ գիներու աժանութիւնը։

ԱՂՏՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Գոնորհէն կը բժշկուին իմ դրութեամբս, հիմնեալ գիտական նոր խուզարկութեանց վրայ, նոյն իսկ ամենէն աւելի յուսահատ պարագայից մէջ, առանց երբեք խանգարելու գործարանները։ Նմանապէս կը բժշկեմ ․․․․․․․․․․․․, ․․․․․․․․․ և ․․․․․․․․․ տխուր հետեւանքները։

Գաղտնապահութիւն երաշխաւորեալ

Կը խնդրուի հիւանդութեան ճիշդ նկարագրութիւնը գրկել.

ՏՈՒԲԹՈՐ ՊԷԼԼԱ
Անդամ բազմաթիւ Գիտական ընկերութեանց
6, Բլաս տը լա Նասիօն փարիզ

ԵՂԻՇԷ Ծ. Վ. ԴՈՒՐԵԱՆԻ
ԸՆԹԱՑՔ Ի ԳՐՈՑ ԲԱՐԲԱՌ
Ա. ՏԱՐԻ
(․․․․․․․․ ․․ ․․․․․․)

Եղիշէ Ծ. վարդապետ Դուրեանի «Ընթացք ի գրոց բարբառ» անուն ընտիր դասագրքին Ա. Տարին սպառած լինելով, Նըպաստամատոյց Ընկերութիւնը փութացաւ ձեռնարկել անոր երկրորդ տպագրութեան, որ յաւելեալ և սրբագրեալ ի լոյս ելած է Արամեան տպարանէն։ Գինն է 5 ղրուշ արծաթ և կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։ Շատ գնողներու համար զեղչ կ'ըլլայ, երբ դիմեն մանաւանդ Ընկերութեան կեդրոնատեղին որ է Իւսկիւտարի Նոր-թաղի երկսեռ վարժարանը։

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԽԸՏԻՎԻՑԷ
ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ՏԱԳԱԼԻՑԷ շոգենաւն, Նաւապետ ՆՕՄԻՔՕՍ պիտի մեկնի յառաջիկայ Չորեքշաբթի, Յունուար 28, ժամը 4ին

Խըտիվիէ Ընկերութեան շոգենաւք Կ. Պոլսէն կը մեկնին ամեն Չորեքշաբթի երեկոյները, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր և Բիրէա հանդիպելով։

Աղեքսանդրիա կը հասնին Երկուշաբթի առաւօտները։ Ուղեւորութիւնը կը տեւէ չորս ու կէս օր։

Ուղեւորներու և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամուրջին քով, Վալիտէ-Սուլթան խան և կամ Ղալաթիոյ ճիւղը, Վօյվօտա փողոց, Նուսուֆ Իզզէտտին խան։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՔ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան։ Ննջարանք ․․․․․․ յատկացուած է տիկնանց սրահին։ Միանգամայն իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ Եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի։ Ուղեւորութեան տոմսակք մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք իրենց ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ ․․․․․․․ հանդիպած ․․․․․․․ նաւահանգիստ իջնելով, օրերով ժամանակ անցնեն և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն։ Ան․․․․․․ երեք անգամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ % 10 զեղչ մը կը լինի։ Երթ ու դարձի տոմսակաց վրայ % 10 զեղչ մը կը լինի, ի բաց առեալ ճաշը։ Ընտանեաց համար այս զեղչն % 15 է. Երթ ու դարձի տոմսակք մինչեւ վեց ամիս ընդունելի են, եթէ Ապրիլի ոկիզբէն մինչեւ Յուլիսի քակեզբը գնուին, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են։

Ծանօթ. — Խըտիվիէ ընկերութեան կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւներն ամեն ուրբաթ Սուէզէն ելնելով, շաբաթը մէկ անգամ Եամպօ, Ճիտտէ և Սուաքիմ. և տասնեհինգ օրն անգամ մը Մասսովա, Հօտէյտա և Ատէնի ծովածոցին մէջ, Թաճուրա, Զէյլա, Պարպարա և Ատէնի նաւահանգիստները կը հանդիպին։

ԾԱՂԻԿ
ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Ի պէտս վարժարանաց

ՄԱՍՆ Բ.
ՆՐԿԱՍԻՐԵԱՑ Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Հաւաքածոյիս այս երկրորդ մասին մէջ խիստ նշանաւոր հատուածներ կան. մասնաւորապէս ուշադրութեան արժանի են Հոգելոյս Ս. Պատրիարքի ․․․․․ ․․․․․․․․․ ճառն Հ. Ղ. Ալիշանի և Խորէն Նար պէյ Որբազանի ․․․․․․ ․․․․․․․․․ բերթուածոց բաղդատութիւնքն, եւայլն։

Գին 8 ղրշ.

ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
1885

Այս Օրացոյց այս տարի եւս հրատարակուած է աւելի կատարելագործեալ։ Մէկ ակնարկով ցոյց կուտայ տարին, ամիսն, օրը, թէ՛ հին և թէ՛ նոր տումարով, տաճկական ամիսներն և օրերն, եւրոպական, յունական և հրէական տօներն և օրերն, իւրաքանչիւրն ամեն ազգին յատուկ գրերով ու թըւանշաններով։

Զարդարեան Օրացոյցը պատէն կախելու սահմանուած օրացոյցներու մէջ կատարելագոյնն է այժմ։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ